

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

AASTAARUANNE **2017**

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2017

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrikood: 80004733

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn

Tel: +372 604 0060

Faks: +372 604 0061

koda@koda.ee

www.koda.ee

Majandusaasta algus: 01.01.2017

Majandusaasta lõpp: 31.12.2017

Juhatuse esimees

Toomas Luman

Juhatuse aseesimehed

Väino Kaldoja

Gunnar Kraft

Juhatuse liikmed:

Veljo Ipits

Andres Järving

Robert Kitt

Toomas Lepp

Sven Mats

Meelis Milder

Feliks Mägi

Ruth Oltjer

Jaan Toots

Enn Veskimägi

Oliver Väärtnõu

Peadirektor

Mait Palts

Audiitor

KPMG Baltics OÜ

4	KOJA SEISUKOHAD 2017. AASTAL
6	TEGEVUSARUANNE
20	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE
20	Konsolideeritud bilanss
21	Konsolideeritud tulude ja kulude aruanne
22	Konsolideeritud rahavoogude aruanne
23	Konsolideeritud netovara muutuste aruanne
24	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD
24	Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused
27	Lisa 2. Raha ja pangakontod
27	Lisa 3. Lühiajalised finantsinvesteeringud
28	Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud
28	Lisa 5. Pikaajalised finantsinvesteeringud
29	Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine
29	Lisa 7. Immateriaalne põhivara
30	Lisa 8. Kasutusrent
30	Lisa 9. Lühiajalised kohustused
31	Lisa 10. Maksukohustused
31	Lisa 11. Netovara
31	Lisa 12. Tingimuslikud kohustused
32	Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes
32	Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud
32	Lisa 15. Muud tegevustulud
33	Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud
33	Lisa 17. Tööjõukulud
33	Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon
36	Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega
38	JUHATUS / BOARD / ПРАВЛЕНИЕ
39	TÖÖTAJAD / STAFF / РАБОТНИКИ
42	ГODOVOЙ ОТЧЁТ
61	ANNUAL REPORT
76	KONTAKTID / CONTACTS / КОНТАКТЫ

KOJA SEISUKOHAD 2017. AASTAL

4

MAKSUMUUDATUSED

„Kutsuks üles valitsust ja kõiki poliitilisi erakondi üheskoos välja mõtlema, mida teha Eesti ühiskonna tegeliku probleemiga ehk negatiivsete demograafiliste trendide ja elanikkonna vananemisega. Kui sellega midagi ette võtta ei suuda, siis mingit imet-tegevast maksusüsteemi, mis meid kõiki tulevikus õnnelikuks ja terveks ning arstiabiga varustatuks teeb, pole olemas.“

Toomas Luman Vikerraadio saates „Reporteritund“ 7. detsembril 2017

„Olen jätkuvalt arvamisel, et ülemaailmne finantskriis on nohu selle kõrval, mida suudame ise oma rumalusest ja liigsest agarusest ettevõtluse pidurdamiseks ära teha. Julgen arvata, et kui kasvõi pooled, veidi üle 80 seadusest, mis riigikogu poolt tänava vastu on võetud, oleksid olemata, ei juhtuks ühtegi katastroofi. Pigem oleks tulemus ettevõtlusele ja õiguskeskkonnale positiivne.“

Toomas Lumani kõne kaubanduskoja 92. aastapäeva vastuvõtul 9. novembril 2017

„Koalitsioonileppe koostamise üks peamisi lähtepunkte oli majanduskeskkonna arendamine ja ettevõtluse soodustamine. Eestit on rahvusvaheliselt teatud kui hea maksusüsteemiga riiki, kuid nüüd on tekkinud olukord, kus suurettevõtted kaaluvad pigem alternatiivseid investeerimisvõimalusi naaberriikides.“

Mait Palts Postimehe aramusloos „Palts ja Tamsar: klapid peas maksupoliitika“ 9. märtsil 2017

„Maksukoormuse tõstmisega ei saavuta kunagi majanduskasvu ning ausamat konkurentsi ei looda keerulise maksusüsteemiga. Tuleb meele pidada, et suurem maksulaekumine tuleb majanduskasvust ja ekspordist, mitte uutest maksudest.“

Mait Palts Äripäeva aramusloos „Riik tekitab ise üha suuremat maksuauku“ 24. aprillil 2017

ÕIGUSLOOME

„Riigi esindajad väidavad, et seaduse säte, millega tuleb negatiivse mõjuga maksumuudatuste vastuvõtmise ja jõustumise vahelisele vahele jätta vähe-

malt kuus kuud, ei toimi, sest on saanud kirja valesse seadusesse, kuni selleni, et paberil seisavad väited, nagu ei saa seadusandja olla oma kohustusi rikkunud, kui ta seadust vastu võttes ei ole järginud teise sama tasandi seaduse norme. See paneb küsima, kuidas saab nii olla, et uut seadust vastu võttes ei peagi see olema kooskõlas varasemate vastuvõetud seadustega.“

Toomas Lumani kõne ärihooaja avamisel Tartus 26. augustil 2017

„Reaalsuseks on saamas, et asjade muutmine kasvõi üksnes muutmise enda pärast on edu võti. Vähe-malt Eesti poliitikas tundub see nii olevat. Tähtis, et masinal mootor käiks, kuid ebaoluline, kuhu see masin lõpuks sõidab. Viigu kasvõi kraavi, kuid tähtis on, et saaks suure mürinaga sõita.“

Toomas Lumani kõne kaubanduskoja kevadballil 8. aprillil 2017

„Tööstuspoliitika rohelisest raamatust rääkides tuleb meelde jätta, et ei ole tähtis, mis värvi raamatuid koostatakse või kui palju poliitikadokumente toodetakse, kuni neile ei järgne reaalseid samme, mis Eesti ettevõtjat soosiks ja aitaksid meie konkurentsivõimet parandada. Kuni seda ei juhtu, võib mõju lugeda negatiivseks, sest kulutatud on hulk töötunde. Ettevõtjatest hoolimist tuleb näidata tegudes ja mitte ainult sõnades.“

Mait Palts Äripäeva raadiosaates „Poliitikute töölaualt“ 28. detsembril 2017

TÖÖTURG

„Selleks et Eesti jõuaks olukorda, kus rahvuskala, palgalõhe, on välja surnud või vähemalt nii väike, et sellest kirjutatakse ja näidatakse pilte vaid punases raamatus ohustatud liikide nimekirjas, peab pingutama kogu ühiskond. Siin ei piisa vaid ühe ametniku, ministri või riigiasutuse panusest.“

Marko Udras Postimehe aramusloos „Palgalõhet ei saa kaotada bürokraatia abil“ 7. veebruaril 2017

„Eestlased on tuntud kui mitte millegagi rahul olev rahvas – küll on teed auklikud, küll jõuab kiirabi,

politsei või tuletõrje õigesse kohta liiga hilja, ravijärjekorrad on pikad, pension on väike või pea olematu jne. Aga ümbrikupalga maksjad ja vastuvõtjad ei soovi mõelda sellele, et raha, millega kõike eelpool nimetatut rahastatakse, pärineb ikka maksudest.“

Toomas Hansson Tartu Postimehe aramusloos „Tont nimega Ümbrikupalg“ 7. juunil 2017

„Töökäte puudus on Eesti jaoks tõsine probleem ning seda murekohta ei peaks süvendama siserände kvoodi või muude kunstlike ja põhjendamatu piirangute abil. Eesti ettevõtete jaoks ei ole välisspetsialisti palkamine reeglina esimene valik, vaid pigem viimane õlekõrs töökäte puuduse leevendamiseks.“

Marko Udras Äripäeva aramusloos „Ka Harvardi diplom ei anna elamisluba“ 27. juulil 2017

„Omal ajal töötasid rongides kassapidajad, kelle peamine funktsioon oli müüa pileteid ja teada, mis kell rong väljub. Ajaga on olukord muutunud – nüüd pole see inimene pelgalt piletimüüja, vaid klienditeenindaja, kes lisaks pileti müümisele peab lahendamaks ka võimalikke probleeme, seisma ettevõtte eest ja sisuliselt kujundama ettevõtte mainet.“

Mait Paltsi kõne OSKA konverentsil TÖÖTURG-HARIDUS 30. novembril 2017

HARIDUS JA ETTEVÕTLIKKUS

„Üks meie soove ettevõtlikkuse edendamisel on olnud, et teadmisi ettevõtlusest ja ettevõtlikku eluhoiakut tuleb süstida noortesse igal võimalikul juhul. Ka muusika või kehalise kasvatuses tunnis.“

Mait Palts kaubanduskoja Teataja juhtkirjas detsembris 2017

„Kaubanduskoda on üle kümne aasta järjekindlalt ja ilma suurema kärata seisnud sellegi eest, et ettevõtlik mõtteviis oleks haridussüsteemi loomulik osa. Et noori julgustataks olema ettevõtlikud, loovad, tegusad ja vastutusvalmid.“

Mait Palts kaubanduskoja Teataja juhtkirjas oktoobris 2017

TEGEVUSARUANNE

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille missiooniks on ettevõtluse edendamine Eestis ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna arendamise ning praktiliste teenuste osutamise kaudu.

Kaubanduskoda on mõjukaim, vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon Eestis, millel on hea rahvusvaheline maine.

Kaubanduskoda on võrdne partner valitsusele Eesti majanduspoliitilise keskkonna kujundamisel.

Kaubanduskoja juhatus koosneb 14 liikmest. 2017. aastal pidas kaubanduskoja juhatus kokku 7 koosolekut. Kaubanduskoja juhatuse valimised toimusid üldkoosolekul 22. aprill 2015. aastal.

2017. aastal oli kaubanduskoja keskmine töötajate arv 36 ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 17 töötajat.

2017. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 137 485 eurot.

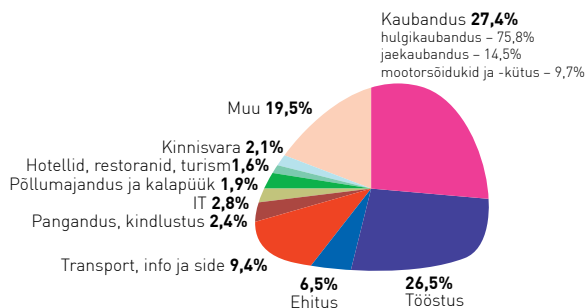
Finantssuhtarvud	2017	2016
Müügitulu (€)	826 997	855 625
Käibe kasv (%)	-3,35%	7,05%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	3,12	3,40

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:
 Käibe kasv (%) = (müügitulu 2017 - müügitulu 2016) / müügitulu 2016 * 100
 Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

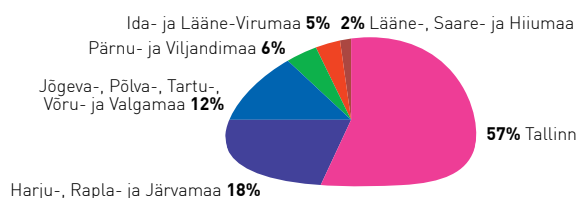
KAUBANDUSKOJA LIIKMESKOND

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli kaubanduskojal 3226 liiget. 2017. aastal astus liikmeks 260 uut ning välja arvati 249 liiget.

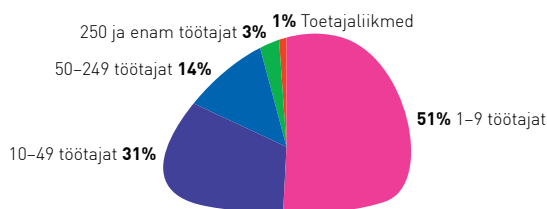
Liikmesettevõtete jagunemine tegevusalade kaupa

Liikmesettevõtete jagunemine piirkonniti

Liikmesettevõtete jagunemine nende suuruse (töötajate arvu) järgi

KAUBANDUSKOJA AKTIIVNE ROLL LIIKMETE ÜLDHUVIDE ESINDAMISEL

Põhikirja kohaselt on kaubanduskoja üks olulisemaid eesmärke esindada oma liikmeskonna huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ning osaleda ettepanekute esitamises seadusandluse täiustamiseks.

2017. aastal esitasime ministeeriumitele, riigikogule ning teistele riigiasutustele 110 kirjalikku arvamust eelnõude, väljatöötamiskavatsuste, tegevuskavade ja muude dokumentide

kohta. Lisaks tegime ettepanekuid olemasolevate õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks. Kaubanduskoja esindajad osalesid ka erinevate seadusloomega seotud töögruppide koosseisus.

OLULISEMAD TEEMAD

Töötaja majutamise kulud vabastati erisoodustusemaksust

Tänu meie pingutustele on alates 1. juulist 2017 antud tööandjale võimalus hüvitada maksuvabalt töötaja majutamise kulud, mis ei ole seotud lähetamisega. Seda saab teha juhul, kui töötaja elukoht on vähemalt 50 kilomeetri kaugusel töökohast ning töötajal puudub lähemal eluase. Kui töökoht on Tartus või Tallinnas, saab töötajale majutamist maksuvabalt hüvitada 200 euro ulatuses ühes kuus, mujal 100 euro ulatuses.

Jõustus uus riigihangete seadus

1. septembril jõustus riigihangete seadus, millest leiab mitmeid meie ettepanekuid. Meie eestvedamisel lisati riigihangete seadusesse näiteks säte, mis kohustab ehitushankes osalevat ettevõtjat maksma oma töötajatele palka, mis ei tohi olla väiksem kui 70 protsenti sama valdkonna keskmisest töötasust. Meie ettepanekul lisandus seadusesse ka pakkuja kohustus põhjendada, miks pakkumuses sisalduv teave märgitakse ärisaladuseks.

Pakendimaksu uue aasta algusest ei tule

Meie surve loobus riik turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamisest. Ettevõtjate jaoks tähendab see rahalist võitu ca 15–20 miljonit eurot aastas.

Laiendati tööandja võimalusi tasuda maksuvabalt töötaja transpordi eest kodu ja töökoha vahel

Tänu meie ettepanekule ei loeta enam erisoodustuseks tööandja kulutusi töötajate transpordiks elu- ja töökoha vahel, kui töötaja elab vähemalt 50 kilomeetri kaugusel töökohast või kui tööandja korraldab töötajatele transporti bussi või vähemalt kaheksakohalise sõidukiga. Muudatus jõustus 2017. aasta 1. augustil, kuid rakendus ka juulikuul kuludele.

Töötajate arvu ja käibe avalikustamine

Alates 2017. aasta aprillist avalikustatakse meie ettepanekul kord kvartalis maksu- ja tolliameti kodulehel ettevõtete käibe suurus ja töötajate arv. Avalikustamise eesmärk on suurendada ettevõtluskeskkonna läbipaistvust, tagada ausat konkurentsi ning tugevdada ühiskondlikku järelevalvet maksukuulekuse üle. Jätkuvalt avaldatakse maksu- ja tolliameti kodulehel ka kõikide juriidiliste isikute riigile tasutud maksude ning eraldi ka tööjõumaksude summa.

Panditulumaks jäi kehtestamata

Riik loobus kaubanduskoja ja teiste ettevõtjate esindusorganisatsioonide surve panditulumaksust, mis oleks kaasa toonud kontsernisest laenude maksustamise tulumaksuga. Panditulumaksu asemel jõudis 1. jaanuaril 2018 tulumaksuseadusesse põhimõte, mille kohaselt võib maksu- ja tolliamet maksustada ematettevõtjale ja ematettevõtja tütarettevõtjatele antud laenu, kui laenu tingimused viitavad sellele, et sisuliselt on tegemist varjatud kasumieraldisega.

Taastati juhatuse liikme võimalus võtta end töötuna arvele

2014. aastal jõustus seadusemuudatus, mille järgi ei võinud juhatuse liige enam töötuna arvel olla ega saada töötuskindlustushüvitist. Seda muudatust kritiseerisid lisaks meile ka näiteks õiguskantsler ning riigikohus, leides, et selline keeld on vastuolus põhiseadusega. Riik võttis kriitikat kuulda ning alates 2018. aastast on juhatuse liikmel taas võimalus end töötuna arvele võtta, kui ta ei saa oma ülesannete täitmise eest tasu ning ta täidab töötuskindlustushüvitise saamise tingimusi.

Magustatud joogi maks jäi tulemata

Riik plaanis 2018. aastast kehtestada magustatud jookidele maksu, kuid kaubanduskoja ja teiste ettevõtjate esindusorganisatsioonide surve loobus riik limonaadimaksu kehtestamise plaanist. Selle tulemusena jääb riigil saamata ca 15 miljonit eurot ning ettevõtetele ei lisandu täiendavat halduskoormust.

Soovime selgust sotsiaalmaksu langetamise tühistamise õiguspärasuse kohta

Riik otsustas vähem kui kaks nädalat enne sotsiaalmaksumäära vähenemist ära jätta maksu-määra langus 33 protsendilt 32,5 protsendini. Sellega seoses pöördusime 2017. aastal koh-tusse, et saada vastust küsimusele, kas mak-sukorralduse seaduses olev kuue kuu reegel maksumuudatuste puhul üldse kehtib. Tallinna halduskohus jättis meie kaebuse rahuldamata, kuid kohtumenetlus jätkub 2018. aastal ring-konnakohtus.

Sisserände kvoot

2017. aastal täitus sisserände piirarv juba suve lõpus ning probleemi lahendamiseks kutsus valitsus kokku töörühma, mis koosnes erinevate riigiasutuste esindajatest, teadlastest ja huvigruppidest, sealhulgas kaubanduskoja esindajast. Peale pikki arutelusid jõudis töö-grupp kompromisslahenduseni, millega kvooti ei kaotata ega suurendata, kuid siiski võimalda-takse senisest suuremal hulgal kolmandate riikide kodanikel tulla Eestisse tööle. Töörühma poolt väljapakutud lahendus ootab 2018. aastal valitsuse heakskiitu.

Tegime ettepaneku maksuotsuste avalikus-tamiseks

2017. aasta novembris tegime rahandusminis-teriumile ettepaneku avalikustada maksu- ja tolliameti kodulehel sarnaselt maksuõlgade suurusele ja riigile tasutud maksudele ka maksu-otsused. Selline muudatus annaks nii ettevõt-jatele kui ka laiemale kõikidele ühiskonnaliik-metele paremad võimalused saada rohkem infot koostööpartnerite ja muude isikute kohta. Lisaks annab maksuotsuste avaldamine sel-gitusi ja juhiseid, kuidas oma maksukohustust täita ehk ühtlustab praktikat. Jätkame 2018. aastal ettepaneku elluviimiseks arutelusid rahandusministeeriumi, maksu- ja tolliameti ning andmekaitse inspeksiooniga.

Suure elektritarbimisega ettevõtetele plaan-itakse kehtestada soodusaktsiis

2017. aasta lõpus valmis riigil eelnõu, millega kehtestatakse töötleva tööstuse või infoalase tegevuse sektori ettevõtetele elektrienergia soodusaktsiisimäär 0,5 eurot megavatt-tunni kohta. Avaldasime eelnõule toetust, kuid tegime

ettepaneku leevendada suure elektritarbimi-sega ettevõtete kriteeriumit, et soodusmäärast saaks kasu suurem hulk ettevõtjaid. Loodeta-vasti võetakse vastav eelnõu vastu 2018. aastal.

Ettepanekud maksejõuetusega kaasnevate probleemide leevendamiseks

Esitasime justiitsministeeriumile 11 ettepane-ku, mis aitavad meie hinnangul kaasa mak-sejõuetusõigusega seonduvate probleemide leevendamisele ning tagavad ausamat ettevõt-luskeskkonda. Meie ettepanekud puudutasid näiteks ärikeelu kehtestamist, vara tagasivõit-mist, maksejõuetusombudsmani institutsiooni loomist, äriühingu lõpetamist, kohtutäiturite täitemenetlusandmete avalikustamist. Justiits-ministeerium lubas alustada kiireloomuliste muudatuste elluviimist 2017. aastal, kuid see lükkus edasi 2018. aastasse.

Paindlikumad valveaja reeglid

Tegime ettepaneku muuta valveaja reeglid paindlikumaks valdkondades, kus on vajalik ööpäevaringne tõrgeteta töö tagamine. Ameti-ühingute vastuseisu tõttu jäi see ettepanek töö-lepingu seadusesse lisamata.

Jätkus võitlus ümbrikupalkadega

2017. aastal oli jätkuvalt fookuses ümbrikupal-kade teema, et tõsta nii tööandjate kui ka töötajate teadlikkust ümbrikupalga maksmisega kaasnevatest negatiivsetest mõjudest. Selleks viisime koostöös maksuametiga oma liikmete hulgas kevadel ja sügisel läbi ümbrikupalkade teemalise küsitluse. Lisaks jõudsid seadu-sesse mitmed muudatused, mis aitavad vähen-dada ümbrikupalkade maksmise probleemi (nt töötajate arvu ja käibe avalikustamine, 70 prot-sendi töötasu nõue ehitushangete puhul).

Veoautodele kehtestati teekasutustasu

Uuest aastast kehtestati üle 3,5 tonnistele veoautodele teekasutustasu. Selle tasu välja-töötamise olime kaasatud ka meie. Näiteks tegime ettepaneku, et kui riik otsustab veoau-todele kehtestada teekasutustasu, tuleb kogu tulu täies ulatuses suunata teehoidu. Seda ettepanekut on arvesse võetud. Lisaks tegime ettepaneku vähendada aastast teekasutustasu määra, sest see on kõrgem kui Lätis ja Leedus. Seda ettepanekut arvesse ei võetud. Samas

võeti vähemalt osaliselt arvesse meie ettepanek vähendada keskkonnahoidlikumate veoautode tasumäärasid.

Jätkus toiduinete tarneahela heade tavade väljatöötamine

Koostöös toiduliidu, kaupmeeste liidu ja põllumajandus-kaubanduskajaga jõudsimise 2017. aastal heade tavade koostamisega lõpusirgele. Heade tavade allkirjastamiseni loodame jõuda 2018. aasta esimeses pooles. Heade tavade eesmärk on vähendada ebaausaid kaubandustavasid, parandada koostööd toidutootjate ja jaekaubanduse vahel ning muuta kogu tarneahel tänasest efektiivsemaks.

Tegelike kasusaajate avaldamine

2017. aastal sai lõpliku kuju uus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus, mis muuhulgas kohustab kõiki Eesti ettevõtjaid avalikustama oma ettevõtte tegeliku kasusaaja andmed. Tegime eelnõu kooskõlastamise ajal selle muudatusega seoses mitmeid ettepanekuid. Näiteks, kui algne eelnõu nägi ette tegeliku kasusaaja andmete esitamise ja nende õigsuse tagamise kohustuse üksnes juhatuse liikmele, on tänaseks kohustust laiendatud ka ettevõtte aktsionäridele ning osanikele. Tegelike kasusaajate avaldamise kohustus jõustub alates septembrist 2018.

Piirikaubanduse tekkimine

Juhtisime kogu aasta vältel riigi tähelepanu lõunapiiril toimuvale piirikaubandusele, mille tõttu jäi riigil 2017. aastal saamata kümneid miljoneid eurosid. Aasta lõpus sai riik piirikaubanduse probleemi ulatusest aru ning nõustus erinevate huvigruppide survele vähendada 2018. aastaks planeeritud alkoholi aktsiisitoosu poole võrra.

Valmis tööstuspoliitika roheline raamat

Aasta lõpus sai valitsuse heakskiidu tööstuspoliitika roheline raamat, mille väljatöötamisse olime ka kaasatud. Rohelises raamatus on võetud suund muuhulgas sellele, et tööstussektoris võetaks laialt kasutusele digitaalseid tehnoloogiaid, suureneks koostöö ettevõtete ja teadusasutuste vahel, finantsvahendid oleksid kättesaadavad ning inimeste oskused vastaksid paremini tööstussektori vajadustele.

Jätkus nullbürokratia projekti elluviimine

Esitasime 2015. aasta lõpus riigile n-ö nullbürokratia projekti raames 62 konkreetset ettepanekut ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks. 2017. aasta lõpuks on riik viinud ellu 16 meie ettepanekut (nt vähenenud on bürokratia seoses välismaalastega; tööandja ei pea iga kuu riigile esitama erivajadusega inimese eest sotsiaalmaksu maksmise taotlust) ning üle 30 ettepaneku on veel töös. Kõikide ettepanekute elluviimiseks kulub riigil prognooside kohaselt veel mõned aastad ning esialgselt graafikust ollakse maas.

Jätkus uue ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse väljatöötamine

2016. aastal alguse saanud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse koostamine jätkus ka 2017. aastal. Sellesse protsessi olime ka kaasatud ning seisime selle eest, et uue seadusega ei kehtestataks eelkõige tööstusettevõtetele ebamõistlikke kohustusi. Töö läheb edasi 2018. aastal.

JURISTIDE KONSULTATSIOON ON JÄTKUVALT HINNATUD

Kaubanduskoja liikmed kasutasid 2017. aastal aktiivselt meie juristide teenuseid. Juristid nõustasid liikmeid kõikides olulisemates valdkondades, millega ettevõtted oma igapäevategemistes kokku puutuvad. Kõige suuremat huvi pakkus ettevõtjatele jätkuvalt lepingutega seotud konsultatsioonid. Aitasime ettevõtjatel koostada erinevat liiki lepinguid (peamiselt müügi- ja töövõtulepinguid) ning viisime läbi lepingute analüüse. Paljud ettevõtted pöörusid meie poole ka küsimustega, mis seonduvad maksude, tööõiguse, riigihangete ja võlaõigusega.

KAUBANDUSKOJA ARBITRAAŽIKOHUS

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arbitraažikohus tegutseb alalise vahekohtuna Eestis alates 1992. aastast. Vastavalt arbitraažikohtu reglemendile lahendab vahekohus eraõigussuhetest, sealhulgas ka väliskaubandus- ja

muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi sõltumata hagi hinnast. Vaidluseid on praktikas olnud nii hinnaga alates mõnest tuhandest eurost kuni kümnete miljoniteni. Arbitraažikohtu otsused jõustuvad tegemise hetkest ning on otse täidetavad rahvusvaheliselt.

- 2017. aastal laekus arbitraažikohtule 22 hagiavaldust. Vaidluse lõplikuks lahendamiseks anti vahekohtule üle 3 hagiastja materjalid (sh 2016. aastal menetlusse võetud asjad).
- Hagimaterjale tagastati kolmel korral. Menetlused lõpetasime seetõttu, et poolled leidsid lahenduse enne kohtumenetluse reaalselt algust.
- Otsuseid tehti 2017. aastal kokku 14 (sh aastal 2016 menetlusse võetud asjad). Seitse otsust tehti rahvusvahelistes asjades.
- Üheksal korral 2017. aastal laekunud asjades oli vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit. Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Venemaalt, Leedust, Šveitsist, Kasahstanist, Poolast, Maltalt, Türgist, Araabia Ühendemiraatidest ja Prantsusmaalt.
- Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks ikka lepingud. Ostu-müügi- ja laenulepingutest kokku tulenes sel aastal ligemale ¾ vaidlustest ning ülejäänud osa moodustasid rendi-, tarne jm lepingud. Muu hulgas paluti vahekohtul mõista välja saamata jäänud tulu ning tekitatud kahju, mitmel korral pidi vahekohus tuvastama lepingu kehtivust. Ehituse ja sellega seonduvatest lepingutest tulenevad vaidlused olid ka 2017. aastal pisut tagaplaanile jäänud.

KAUBANDUSKOJA ESINDAJA EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEES

Brüsselis asuvas ELi asutamislepingutega loodud konsultatiivorganis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees (EMSKs), kuhu kuuluvad nii tööandjate, töötajate kui muude MTÜde esindajad kõikidest liikmesriikidest (kokku 350 liiget), oli 2017. aasta kaubanduskoja esindaja Reet Tederile vägagi töörohke.

Ettevõtjate huvide esindajana kuulus ta jätkuvalt tööandjate rühma ja osales aktiivselt kolme erineva sektsiooni, INT (siseturg, tarbijakaitse), ECO (makromajandus, maksupoliitika) ja TEN (transport, energia, infrastruktuur, infotehnoloogia) töös.

Lisaks tavapärasele EMSK konsultatiivtöös ehk erinevate arvamuste koostamises osalemisele mõjutas tema aasta tegemisi Eesti kui ELi Nõukogu eesistujariigi roll. See tähendas ka rohkem EMSK liikmetele suunatud organiseerimistööd Eestit, eriti selle digivõimalusi tutvustavate ürituste korraldamiseks nii siin kui ka Brüsselis (sh EMSK juhatuse minikonverents ja väljasõiduistung ning EMSK tööandjate rühma seminar Tallinnas).

Samuti lisas töökoormust just makse ja maksustamist puudutavate teemade tõusmine ELi regulatiivsesse fookusse. Neist olulisimaks võib pidada ühtse tulumaksubaasi temaatikat (CCCTB) ning Eesti kui eesistujamaa poolt küsitud EMSK arvamust teemal „Jagamismaajanduse maksustamine“. Kuna suur osa ELi kodanikest soovib suuremat ümberjaotamist ning senisest enam reguleeritud majandust ja ühiskonda, tuli põhitähelepanu suunata ebamõistlike keeldude ja piirangute ärahoidmisele. Sellele olid suunatud ka enamik Reet Tederi poolt tehtud muudatusettepanekute EMSK arvamustele, milledest kahel juhul tõi saadud poolthäälte enamus ka eraldi avaldamise ajakirjas Official Journal.

ELi suundumusi, algatusi ja EMSK arvamusi tutvustas Reet Teder järjepidevalt ka kaubanduskoja Teatajas.

KAUBANDUSKODA HARIDUSPOLIITIKA KUJUNDAJANA

2017. aastal panustasime juba eelneval aastal hoo sisse saanud ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu. See on haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel elluviidav üle-eestiline programm, mille eesmärk on edendada ettevõtlusõpet kõigil haridustasemetel ning süvendada ettevõtlikku mõtteviisi.

Programmi mõju ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe arengutele on olnud märkimisväärne. Koolitatud on hulgaliselt ettevõtluse õpetajaid, tõusnud on koolide arv, kus õpilased saavad ettevõtlusõpet ning asutati rekordarv õpilasfirmasid. Seega on nii haridussüsteemis kui ka ühiskonnas laiemalt hakatud aru saama ettevõtlusõppe olulisusest ning loodetavasti teadlikkus aina kasvab. Oleme seejuures andnud oma panuse koolide ja ettevõtete koostöö edendamisele, et koolis õpetatav oleks võimalikult elulähedane ja praktiline. Sel teemal toimus ka koostöövõrgustiku „Ettevõtlikkuse edendamiseks“ talvemininar „Õppetöö põnevaks ja eluliseks koostöös ettevõtjatega“, mis tõi kokku ligi 100 ettevõtete ja koolide esindajat. Koostöös ettevõtlusõppe programmiga Edu ja Tegu tunnustati seminaril esmakordselt ka ettevõtlusõppe edendajaid Eestis.

Ettevõtlusõppe programmi raames on tõendus- põhisel välja töötatud ka ettevõtlusõppe moodulid, mida plaanitakse peagi koolides kõigil haridustasemetel ettevõtlusõppe rakendamisel kasutama hakata. Et õpetatav oleks võimalikult elulähedane, vastaks ettevõtlusmaailmas hakama saamiseks vajalikele teadmistele ja oskustele, kaasasime kaubanduskoja poolt moodulite arendamise eesmärgil ettevõtjaid. Just ettevõtluses tegutsejatel endil on parim teadmine sellest, mida noortele ettevõtlusest õpetama peaks.

Kaubanduskoja koordineeritav ettevõtete koostöövõrgustik „Ettevõtlikkuse edendamiseks“ tegeles ka 2017. aastal tööjõuvajaduse, noorte töötamise ja tööeluks ettevalmistamise ning ettevõtete järelkasvu temaatikaga. Seminariga „Noor töötaja kui väärtus!“ toime kokku üle 60 hariduse ja ettevõtluse valdkonna esindaja leidmaks lahendusi ühistele tööjõu vähenemiseiga seotud probleemidele.

Võrgustiku algatusel tegime 2016. aastal ettepanekud alaealiste töötamist puudutava regulatsiooni muutmiseks, mis jõustusid 2017. aasta juunis. Näiteks on eelmisest aastast koolikohustuse täitnud alaealisel lubatud töötada 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas. Vähemalt 13-aastane koolikohustuslik alaealine võib koolivaheajal töötada 7 tundi päevas ja 35 tundi nädalas. Muudatuste eesmärk on anda alaealis-

tele paremad võimalused töötamiseks ning tööharjumuse omandamiseks.

Eelnimetatud teemadel sai aasta jooksul algust tehtud ka kahe suurema projektiga. Nendest üks on algatus „Tööle kaasa!“, mille eesmärk on kolme olulise osapoole, kooli, lapsevanema ja tema tööandja koostöös tutvustada noortele töömaailmas toimuvat. Algatus toimub 2018. aastal üleriigiliselt 12.–16. veebruarini. Algatust viiakse ellu koostöös SA Innove ning haridus- ja teadusministeeriumiga. Teise projekti „ApprEnt“ eesmärk on aga arendada töökohapõhist õpet kõrghariduses. Projekti rahastab Euroopa Komisjon ning sinna on kaasatud mitmed ülikoolid ja ettevõtlusorganisatsioonid üle Euroopa. Mõlemad projektid saavad aga tõelise hoo sisse juba 2018. aastal.

KAUBANDUSKOJA LIIKMETELE PAKUTAVAD TEENUSED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teenused jagunevad:

- ärivisiivid ja -delegatsioonid;
- ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine;
- rahvusvahelised messid ja kontaktüritused;
- info- ja partnerteenused Enterprise Europe Networki abil (sh hangete monitooring);
- väliskaubandusteenused;
- koolitused, seminarid ja teised üritused;
- teenused valdkondlike projektide toel (nagu keskkonna- ja energianõustamised);
- muud teenused (reklaam, ruumide rent jne).

Ärivisiivid ja -delegatsioonid ning kontaktkohtumised

Aasta jooksul korraldasime mitu kõrgetasemelist ärivisiiti.

- Korraldasime presidenti saatvad äridelegatsioonid Gruusiasse ja Soome Vabariiki.
- Korraldasime peaministrit saatvad äridelegatsioonid Ameerika Ühendriikidesse ja Prantsusmaale.
- Korraldasime ettevõtlus- ja infotehnoloogia-ministrit saatva äridelegatsiooni Iisraeli riiki.
- Korraldasime kõrgetasemelised visiidi Benini, Nigeeriasse, Elevandiluurannikule, Ghanasse ja Lõuna-Aafrika Vabariiki.

Samuti korraldasime kontaktreisid Valgevenesse ja Hiina, millest viimase viisime läbi koostöös EASiga ning mida kaasrahastati ELi Regionaalarengu Fondi vahenditest. Esmaordselt korraldasime ka personalijuhtide kontaktreisi Helsingisse koostöös tööandja brändingu agentuuriga Instar EBC.

Aasta jooksul võtsime vastu viis kõrgetasemelist äridelegatsiooni: Gruusiast, Hiinast, Iraanist, Keeniast, Poolast ja Usbekistanist. Et tegemist oli Eesti eesistumise aastaga Euroopa Nõukogu juures, sai võõrustatud mitmeid delegatsioone nii kaugemalt kui lähemalt, kes kõik tulid Eestisse eesistumise programmi kuulunud ürituste raames. Lisaks korraldasime mitmele välisdelegatsioonidele kontaktkohtumisi.

Kaubanduskojal on olnud võimalus tuua koostöös Eesti Välisministeeriumiga arengukoostöö projekti raames Eestisse mitmeid äridelegatsioone ning korraldada kõrgetasemelisi visiite, et tutvustada Eesti majandust ja ettevõtlikuskeskkonda ning luua pikaajalisi ärisuhteid valitud arenguriikidega. Osad ülalmainitud visiitidest toimusidki just nimelt selle projekti raames.

Ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine

2016. aastal käivitasime ekspordialase nõustamise, millega jätkasime ka 2017. aastal. Kaubanduskoja tegevmeeskonda kuuluvad spetsialistid, kellel on pikaajaline kogemus rahvusvaheliste suhete arendamisel. Ekspordialane nõustamine on olnud abiks nii alustavale kui juba kogunud eksportöörile. Esimesele on kaubanduskoda pigem suuniste ja soovitude andja ekspordiga alustamiseks, teisele aga otsime konkreetseid kontakte kindlal sihtturul, kuhu ettevõtja kontaktvõrgustik veel ei ulatu.

Väliskaubandusalast nõustamist on kaubanduskoja töötajad oma klientidele pakkunud aastaid. Eksportööridele, kelle kaubad jõuavad kolmandatesse riikidesse, kiidavad, et see on oluliselt lihtsustanud nende ettevõtete tööd. Eriti hinnatud on nõustamine nende seas, kel väliskaubandusdokumentidega eelnev kokku-

puude on olnud kasin või olematu.

Sihtturgude tutvustamine kaubanduskojas

Ekspordi Akadeemia katusbrändi all jätkasime sihtturguseminaride korraldamist. 2017. aasta esimeses pooles keskendusime lähiturgudele (Soome, Rootsi, Läti ja Leedu), lisaks ka Ameerika Ühendriikide ning Suurbritannia turule. Aasta teises pooles olid sihikul Kesk-Euroopa turud (Poola, Tšehhi, Austria, Šveits ja Saksamaa).

Käivitasime ekspordijuhtidele ja teistele ekspordifunktsioone katvatele inimestele mõeldud Ekspordi Akadeemia klubi formaadi, kus igakuiselt viisime põnevates ja atraktiivsetes kohtades läbi *networking*-stiilis kohtumisi. Ekspordi Akadeemia klubide algatamisele pani omalt poolt öla alla Tallinna Ettevõtlusamet.

Jätkasime ka kohtumisi Eesti suursaadikute ja majandusdiplomaatidega. 2017. aastal sai nende kaasabile kaetud järgmised turud: Balkanimaad, Kanada, Kasahstan, Iisrael, Rootsi, Taani ja USA. Eesti suursaadiku abiga Lätis vahendasime ettevõtjatele infot Läti maksumuudatuste kohta, seda nii Tallinnas kui Tartus.

Tutvustasime Eesti ettevõtjatele rahvusvahelisi ärivõimalusi Ladina-Ameerika eri riikides, korraldades esimese Ladina-Ameerika foorumi. Üritus leidis aset välisministeeriumis ja sai teoks tänu arengukoostöö projekti rahastusele. Korraldasime mitmeid ärifoorumeid, kus tutvustasime erinevate riikide ärivõimalusi. 2017. aastal oli hiinlastel kõrgendatud huvi Eesti vastu. Korraldasime kaks Hiina-suunalist ärifoorumit, lisaks ühe spetsiifilisema foorumi fookusega Hongkongil.

Messiinfo

Kaubanduskoja koduleheküljel on jätkuvalt võimalik leida pidevalt täiendatavat informatsiooni mitmesuguste rahvusvaheliste messide, konverentside ja kontaktürituste kohta. Ühtlasi leiab sealt otselingid rahvusvaheliste messide andmebaasidele ja valitud messikeskustele.

Enterprise Europe Network

Euroopa Komisjoni (COSME, Horizon 2020), Eesti 5 partneri ja EASi poolt kaasrahastatud

Enterprise Europe Networki (EEN) tegevus jätkus ka 2017. aastal. Euroopa Komisjoni poolt viidi läbi EENi tegevust tutvustav laiapõhjaline meediakampaania, mille otseseks väljundiks oli ettevõtete poolsete päringute kasv. Olime kaaskorraldajaks Tallinnas toimunud EEN võrgustiku aastakonverentsil, mis tõi Eestisse üle 800 külalise kokku 66 riigist. Konverentsi asukoha valik oli otseselt seotud Eesti eesistumisega Euroopa Nõukogus. Konverentsi avakõned pidasid Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid ning Euroopa Komisjoni asepresident Andrus Ansip, konverentsi peaesinejaks oli aga Kaidi Ruusalepp (Funderbeami asutaja). Konverents sai tervikuna osalejatelt vaid väga head tagasisidet ning nüüd saab julgelt väita, et Eesti tuntus võrgustikus kasvas tuntavalt. Tuntuse kaudu on aga suurem tõenäosus, et huvi suureneb ka koostööpartnerite leidmise osas.

Erasmus noortele ettevõtjatele

2017. aasta jaanuaris lõpetasime edukalt kaheaastase programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ (EYE), mida rahastas Euroopa Komisjon ja mis hõlmas kogu Euroopa Liidu riike. EYE on üleeuroopaline vahetusprogramm, mis annab uutele ettevõtjatele ja neile, kes soovivad ettevõtjaks saada, võimaluse õppida teistes programmis osalevates riikides kogunud ettevõtjatelt.

EYE toel saadeti välispartneri juurde õppima 9 Eesti ettevõtjat ja vastu võeti 2 välismaist ettevõtjat. Nii toetati mõlemapoolset kasulikku koostööd, mille raames leiti Euroopas uusi turge, ideid ja äripartnereid ning erinevaid äri võimalusi ettevõtte arendamiseks.

Väliskaubandus

Väljastatud päritolusertifikaatide arv jätkas kasvu ka 2017. aastal. Kui aastal 2015 väljastasime 16 726 päritolusertifikaati ja dokumendi kinnitust, 2016. aastal 17 065, siis 2017. aastal oli selleks numbriks juba 18 312. Jätkuvalt on enim sertifikaate väljastatud Venemaa, Ukraina, Hiina ja Valgevene riikidesse.

Möödunud aastal jätkus hoogsalt ka ATA Carnet kaubamärkmike kasutus, neid väljastasime 123. Palju kasutati kaubamärkmikke profiitööstuste jaoks nii Norrasse, Venemaale kui ka

Šveitsi. Lisandusid uutele turgudele ATA-märkmikega kaupade ajutised viimised. Esimest korda viidi ATAgaga kaubad Liibanoni kontsertide läbiviimiseks ja Pakistanis oma toodete esitlemiseks.

Korraldasime väliskaubanduse ümarlauda, kus ekspediitorid, logistikud ja vedajafirmade esindajad arutlesid koos Venemaa ja Eesti tolliga Venemaal kehtima hakanud elektroonse transiidi vormistuse eripärasid.

Oleme partnerid välisministeeriumile ja Euroopa Komisjonile väliskaubandusalastes küsimustes.

Koolitused ja seminarid

2016. aastaga võrreldes korraldasime ca poole rohkem erinevaid seminare ning neis osalejaid oli kaks korda enam kui eelmisel aastal. See tähendab, et numbriliselt korraldasime ligi 130 koolitust, seminari ja muud üritust, millel oli kokku üle 2000 osaleja.

Muuhulgas:

- koostöös Danske Panga ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega viisime ellu loomemajanduse ekspordi arenguprogrammi 12 ettevõttele;
- koostöös Nordeniga viisime läbi biomajanduse teemalise seminari;
- koostöös toiduliidu ja põllumajandus-kaubanduskajaga korraldasime koššer-seminari toidusektorile;
- koostöös masina- ja metallitööstusliiduga viisime läbi hooajatöötajate kaasamise seminari;
- koostöös Expat Relocation Estoniaga korraldasime igakuiseid välisvärbamise kohtumisi;
- koostöös Work in Estonia, EURESe ja töötukassaga viisime läbi teadlikkuse seminare välismaalaste seaduse muudatuste ja riigi toe osas välisvärbamisel;
- koostöös Tartu Linnavalitsuse Ettevõtlusametiga harisime Lõuna-Eesti ettevõtjaid mitmetel olulistel teemadel;
- jätkasime populaarse tarbijakaitseteemalise sarja „Suunanäitaja“ infopäevade korraldamisega;
- korraldasime erinevaid sihtturuseminare;
- toimusid erinevad seminarid finants- ja raa-

- matupidamis-, juhatuse liikmete kohustuste jmt teemadel;
- Ready2Go projekt, mille eesmärk on aidata kaasa ettevõtete laienemisele kolmandasse riikidesse (Ameerika Ühendriikides, Indias, Kamerunis, Kanadas ja Tšiilis).

Teised projektid

Hoo said sisse kaks rahvusvahelist projekti: INBETS ja EU-GIVE.

Inbets projekti eesmärk on esmalt uurida, seejärel edasi arendada ja luua uuenduslikke ja ülekantavaid mudeleid ja tööriistu, mille abil väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ülevõtmine saaks tulevikus hõlpsamalt toimida. Projekti juhtivpartner on Baltic Sea Academy. Oleme üks projekti partneritest. Projekti rahastab Interreg Baltic Sea Region programm.

EU-GIVE projekti eesmärk on jagada infot ja kasvatada teadlikkust jagamismajanduse potentsiaalset ning valmistada ettevõtjaid ette kõige uudsega, mida trend turule on toonud. EU-GIVE projekti on kaasatud partnerid kuuest eri riigist. Projekti kaasrahastab Euroopa Liit.

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

JÕHVI ESINDUS

Kaubanduskoja Jõhvi esindus jätkas 2017. aastal tegevustega, mille eesmärk oli ettevõtete äritegevuse efektiivsuse suurendamine ning ekspordivõimaluste avardamine.

Ettevõtete tunnustamine

Eesti majanduse areng ja meie kõigi elatus-tase on otseses sõltuvuses siinsete ettevõtete aktiivsusest ja edukusest. Selleks, et väärtustada ettevõtlust ja ettevõtlikkust Ida-Virumaal, korraldab kaubanduskoja Jõhvi esindus koos partneritega konkursi „Ida-Virumaa aasta ettevõtte 2017“.

Mäetaguse mõisas toimunud tunnustamisüritusel kuulutati välja võitjad seitsmes kategoorias: väikeettevõtte, turismiettevõtte, uustulnuk, eurorahade rakendaja, ettevõtja sõber, noorte ettevõtlik tegu ja aasta äritegu. Ida-Virumaa aasta äriteo 2017 tiitli pälvis Sillamäe

sadamas tegutsev kaubanduskoja liige aktsiaselts Silsteve seoses uue konteinervedude terminali töö käivitamisega.

Kõigilt osapooltelt saadud positiivsest tagasisidest lähtudes toimub ettevõtluskonkurss Ida-Virumaal ka 2018. aastal.

Investeeringuvõimaluste tutvustamine

Paljud ettevõtte on kasvava majanduse tingimustes huvitatud oma äritegevuse laiendamisest, aga rahalisi võimalusi selleks napib. Tutvustamiseks ettevõtetele Euroopa Komisjoni investeeringuplaani kaudu finantsvahendite kaasamise võimalusi, korraldab kaubanduskoda koostöös Euroopa Komisjoni Eesti esindusega mitmeid teavitamisüritusi Narva-Jõesuus ja Narvas.

Välisinvestoritele Eesti ja konkreetsemalt Ida-Virumaa investeeringukeskkonna tutvustamiseks toimus investeeringuseminar Riias, koostööpartneriteks Läti Kaubandus-Tööstuskoda ja SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus.

Ettevõtetevaheline koostöö

Ekspordi suurendamiseks, hankijate leidmiseks või tehnoloogiaalaseks koostööks vajavad ettevõtte koostööpartnereid välisriikidest. Kaubanduskoja esindus on siin liikmesfirmadele abiks olnud, korraldades äridelegatsiooni visiidi Minskisse ja võõrustades Usbeki ettevõtjaid Eestis. Koostöö Valgevenega on järke saamas juba uuel aastal. Nimelt sõidab Eesti ettevõtjate delegatsioon Minskisse 2018. aasta veebruaril alguses.

Üritused

2017. aasta oli ettevõtetele valdavalt edukas, raha hind oli madal ja paljud otsisid võimalusi kasvamiseks. Üheks võimaluseks oma äritegevuse kiireks laiendamiseks on teiste ettevõtete ülevõtmine. Ülevõtmistehingute õiguslikest aspektidest, tehingute finantseerimisest ning ettevõtete väärtuse hindamisest räägiti koostöös Investment Agency'ga korraldatud seminaril Tallinnas.

Jaemüügiga tegelevad ettevõtte said täieliku ülevaate lastekaupade müügiga seonduvatest teemadest tarbijakaitseametiga koostöös kor-

raldatud järjekordselt „Suunanäitaja“ seminarilt Narvas.

Kaasarääkimine olulistel teemadel

Kaubanduskoja Jõhvi esindus kajastas 2017. aastal ettevõtjate seisukohti meediaväljaannetes ja esindas nende huve Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse ning Ida-Viru Ettevõtluskeskuse nõukogudes.

Infovahetus ja koostöö Euroopa Komisjoni Eesti esindusega toimus Europe Directi Jõhvi teabeskuse töö korraldamise käigus.

Väliskaubandusdokumendid

Ida-Viru ettevõtete ekspordi toetamiseks kin- nitas kaubanduskoja Jõhvi esindus 2017. aastal 730 väliskaubandusalast dokumenti või päritolusertifikaati.

TARTU ESINDUS

Tartu esinduse tegevused lisaks liikmete info- päringutele vastamisele ning nende konsultee- rimisele õiguslikes ja majanduslikes küsimus- tes olid 2017. aastal alljärgnevad.

Üritused

Aasta jooksul korraldati 16 koolitust ja semi- nari. Arvestades muudatusi seadusandluses, olid populaarsed koolitused, mis puudutasid aastaaruande koostamist ning maksundust. Lisaks käivitus kaubanduskoja osalusel EASI ekspordi- ja tootearenduse koolituste sari, millele esindus pakkus tuge Tartus toimunud 5 koolituse läbiviimiseks.

Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt

Käivitus Interregi kaasrahastatud Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt Delbi 2, mis on suu- natud Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti ettevõtjatele. Partneriteks on Läti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Tartu Teadus- park ja Eesti Kaubanduskoda Lätis. Projekti prioriteetseteks sektoriteks on puit, toit ja turism.

Delbi 2 toel osalesid Eesti ettevõtted Valmiera messil ja Läti firmad Tartu ehitus- ja sisus- tumessil. Tartu ettevõtlusnädala raames toi- mus puidutööstuse uuenduslikke lahendusi

tutvustav Eesti-Läti seminar ja kontaktüritus. Vidzeme ettevõtluspäevade ajal toimus Ees- ti-Läti koostöövõimalusi analüüsiv konverents. Novembris toimus Riias Eesti-Läti ärifoorum, mis keskendus turismiga seotud probleemi- dele ja väljakutsetele. Kohal olid Eesti ja Läti turismifirmade ja ametnikkonna esindajad. Turismifirmade delegatsioonile korraldati Riias ärikohtumisi neile huvi pakkunud firmade ja organisatsioonidega. Projekt Delbi 2 jätkub kuni aastani 2020.

Osalemine töögruppides

Esindus osales erinevate kohaliku ettevõtluse edendamiseks mõeldud töögruppide ja komis- jonide töös. Positiivse näitena võib tuua Tartu linnavalitsuse poolt koordineeritava ettevõt- luse tugistruktuuride ümarlaua, mille kokku- saamistel vahetatakse teavet toimunud ja pla- neeritavate tegevuste kohta.

Osalemine SA Tartu Ärinõuandla nõukogu töös.

Väliskaubandusdokumendid

Esindus väljastas 1252 päritolusertifikaati. Aasta jooksul kasvas oluliselt Hiina suunas lii- kuvatele kaupadele väljastatud sertifikaatide arv.

PÄRNU ESINDUS

Pärnu esinduse tegevus oli 2017. aastal orien- teeritud nii Pärnu piirkonnas kui mujal Eestis tegutsevatele ettevõtetele teenuste pakkumi- sele. Selleks korraldati koolitusi ja ärihommi- kusöoke ning aidati kaasa ärikontaktide loomi- sele välisturgudel.

Üritused

2017. aastal korraldas Pärnu esindus 16 kooli- tusseminari, millest võttis osa üle 600 inimese. Traditsiooniliselt rääkisid tunnustatud lektori- ja spetsialistid ettevõtjatele huvipakkuvatel teemadel. Aktuaalseimaks osutus uue valit- suse maksumuudatustega seonduv temaatika.

Kohalikus kogukonnas on saanud omamoodi kaubamärgiks meie korraldatavad ärihom- mikusöögid, kus ettevõtjate ja avaliku sektori esindajatega kohtuvad olulised inimesed. Mõõ- dunud aastal toimunud kolmel ärihommiku- söögil esinesid rohkearvulisele publikule ette-

võtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo, majandus- ja taristuminister Kadri Simson ning rahandusminister Toomas Tõniste. Kõik kõnelesid oma valitsemisala väga aktuaalsetel teemadel.

Osalemine nõunike kogus

Osalemine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös.

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus on kaubanduskoja esindajatel juhtiv roll. Tegevusega nõunike kogus aidatakse kaasa kutsehariduskeskuse ja ettevõtjate koostööle ning õppekavade arendamisele lähtuvalt tööandjate huvidest.

Ettevõtete tunnustamine

Kaheksandat korda kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt välja antava Pärnumaa vastutustundliku ettevõtja auhinna pälvis 2017. aastal Taritvo AS ja ettevõtte juht Hannu Törmälehto. Auhind omistatakse ettevõttele, mille tegevus on märkimisväärselt kaasa aidanud kohaliku kogukonna arengule ja mille majandusnäitajad on olnud stabiilselt head aastate lõikes ning tegevus suunatud välisurgudele. Taritvo alustas 1996. aastal Kilingi-Nõmmes mööblitootmisega, andes stabiilselt tööd 70–80 inimesele ja müües 95% toodangust ekspordiks. Firma elas edukalt üle ka majanduskriisi. Kaks aastat tagasi ostis Taritvo ära Pärnus asunud mööblitootja AS Preabi, mis tänavu pälvis aasta eksportööri tiitli.

Välismessid

Pärnu esinduse ülesandeks oli korraldada toidu- ja joogisektori messil SIAL Shanghai kahe Eesti riikliku messistendi ehitus ning messil osalevate Eesti ettevõtete tootenäidiste ja reklaammaterjalide transport messile. Arvestades meie kultuurilist ja ärikultuurilist erinevust messi toimumiskohaga, oli tegu huvitava ja samas tõsise väljakutsega. Kuigi koostöö Hiina partneritega ei olnud kerge, said stendid kenasti püstitatud ning messil osalenud Eesti ettevõtjad võimaluse oma toodangut Hiina turul näidata. Huvi meie stendide ja toodete vastu oli üllatavalt suur ning kokkuvõttes oli meil hea meel aidata kaasa Eesti tutvustamisele Hiinas.

Panus korraldamisse ja osalemine

- Pärnumaa ettevõtlusnädal
- Pärnumaa õpilasfirmade tööde kaitsmine
- Tulevikutegijate ideekonkurss „Uued võimalused Pärnumaa ettevõtluse arenguks“
- Üle-eestiline õpilasfirmade jõululaat „Pärnumaa jõulud 2017“
- SA Järvamaa Arenduskeskuse õppevisiit Pärnumaale

Väliskaubandusdokumendid

2017. aastal väljastas Pärnu esindus rekordiliselt 3047 päritolusertifikaati ja muud väliskaubandusega seotud dokumenti.

SAAREMAA ESINDUS

Saaremaa esinduse eesmärk on tagada Saaremaal ja Hiiumaal kaubanduskoja liikmete igapäevaste teenuste, konsultatsioonide, seminaride, koolituste ja väliskaubandusdokumentide kättesaadavus.

Saaremaa esindus väljastas ja kinnitas 2017. aastal 58 väliskaubandusdokumenti.

KAUBANDUSKODA KUI ETTEVÕTJATE SUHTLUSKANAL

Korraldasime 2017. aastal mitmeid pikkade traditsioonidega liikmeüritusi.

KEVADBALL

8. aprillil toimus Estonia kontserdisaalis 21. korda kaubanduskoja Kevadball. Õhtut juhtis särav Teele Viira, kes koos Kalle Sepaga ka õhtu muusikalise poole eest hoolitses. Meeldejäävate etteastetega esinesid Viru Varietee tantsijad. Avatud oli ka Pizzicato kohvik, kus musitseeris kitarrist Kaido Kodumäe ja külaliste portreesid maalis kunstnik Kuulo Vahter.

Kalle Sepp viis läbi heategevusliku oksjoni, mille tulu läks Tallinna Lastehaigla Toetusfondile.

Esmakordselt olid Kevadballil esindatud Photo-booth, kus külalised said teha meeoleolukaid fotosid, ning Tradehouse'i ilunurk, kus oli või-

malus anda oma välimusele viimane lihv enne foto jäädvustamist. Kohale olid toodud ka Olympic Casino populaarsed Blackjacki ja ruletilauad, kus sai oma õnne proovile panna.

Kõigi kohaletulnute vahel loosisime välja Sangla Juveelisalongi ehted ning reisi Budapesti Estraveli ja Finnairi poolt.

Kevadballil andsime üle kaubanduskoja aumärgid inimestele, kes on mänginud olulist rolli Eesti ettevõtluskeskkonna arendamisel.

I klassi aumärgid

Tiina Mõis (Genteel AS)
Enn Kunila (NG Investeeringud OÜ)
Jaak Nigul (Tarmeko KV OÜ)
Ants Sild (Baltic Computer Systems AS)

II klassi aumärgid

Urmas Varblane (Tartu Ülikool)
Väino Reinart (Välisministeerium)
Andrus Mossov (Silberauto AS)

III klassi aumärgid

Jüri Jõema (Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit MTÜ)
Toomas Kuuda (Eesti Kaubandus-Tööstuskoda MTÜ)

TENNISETURNIIR

27. mail said Pärnus kokku tennisesõpradest kaubanduskoja liikmed, et omavahel mõõtu võtta. Tenniseturniir toimus juba 21. korda.

Terve päeva kestnud turniiri võitjateks said Ivar Tennokese (SMARTdo OÜ) ja Sven Toomla (AD Baltic AS), kes alistasid finaalkohtumises Vahur Roosaare (Wendre AS) ja Toomas Põllu (Veikand AS). Kolmanda koha saavutasid Liidia Ivanova (Group Logistics OÜ) ja Sulev Alajõe (EAS). Lohutusturniiri võitsid Janar Kalmus (IPF Digital Estonia OÜ) ja Ade Anton (Hals Trading AS).

GOLFITURNIIR

7. juunil toimus Niitväljal IV kaubanduskoja golfi turniir, kus osales 18 võistkonda. Golfiturniir toimus koostöös Matek ASiga.

Tulemused

I koht – Q-Haus Baltic OÜ
Meelis Krämman, Risto Mikk, Tõnu Kattai, Evelina Shamrai, Erika Müller
II koht – Seesam Insurance AS
Martti-Sten Merilai, Cristian Kannelmäe, Triin Jänes, Liljan Männiste
III koht – Ernst & Young Baltic AS
Ivar Kiigemägi, Erik Oja, Merit Kungla, Anastasia Mebald, Andrus Arbeiter

Turkish Airlinesi poolt välja pandud lennupiletid Portugali võitis loosi tahtel Sigre Rätsep (Directo OÜ).

ÄRIHOOAJA AVAMINE

Traditsiooniks on saanud, et augusti viimasel laupäeval lükkame koos oma tublide liikmesettevõtete ja koostööpartneritega hoo sisse uuele ärihooajale. Sel korral kutsusime oma liikmed 26. augustil Tartusse Eesti Rahva Muuseumi viinakööki. Päev oli täis toredaid tegevusi meie headelt partneritelt. Külalised said uudistada ka ERMi ja Tagurpidi Maja, esines Birgit, põnevaid katseid tegi AHHA teadusteater. Loosisime välja palju auhindu, peaaühinnaks olnud pere reisi Münchenisse Estraveli ja Nordica poolt võitis Tarmo Trei (Lemminkäinen Eesti AS).

KOJA AASTAPÄEVA VASTUVÕTT

9. novembril tähistasime kaubanduskoja 92. aastapäeva Eesti Ajaloomuuseumi Suurgildi hoonel. Pidulikul vastuvõtul andsime üle tänukirjad ettevõtetele, kes on kaubanduskoja liikmeskonnas olnud juba 30 aastat. Tänukirjad said Eesti Konjunktuuriinstituut AS, EKE Invest AS, Mainor AS, Mööblimaja AS, Saaremaa Piimatööstus AS, Skano Furniture Factory OÜ ja Tallinna Tehnikaülikool. Meelelahutuse eest hoolitsesid Hanna-Liina Vösa Muusikalikooli kasvandikud ning pianist Andrus Rannaääre.

MUUD ÜRITUSED

Korraldasime kaubanduskojas 4 vastuvõttu, kus andsime üle liikmetunnistused oma uutele liikmetele. Tutvustasime koja tegevusi ning saime pisut tuttavamaks ka uute liikmetega.

Täname koostööpartnereid: *Silberauto, Estravel, Finnair, Prike, Tradehouse, Photobooth, Sangla Juveeliasalong, Dermoshop, Olympic Casino, Stillabunt, Eesti Kontsert, Taani-Eesti Kaubanduskoda, Soome-Eesti Kaubanduskoda, Rootsi Kaubanduskoda Eestis, Turkish Airlines, Nordic Hotel Forum, Olde Hansa, D'Difference, Niitvälja Golf, Saku Õlletehas, Matek, Nordica, Salvest, A. Le Coq, Caviar Catering, Dorpat, Lydia, NUKU, Realist Käsitööjoogid, TEA Kirjastus, Eesti Massaaži- ja Teraapiakool, Tööinspektsioon, Premia, Eesti Rahva Muuseum ja Tagurpidi Maja.*

KAUBANDUSKOJA TRÜKISED JA VÄLJUNDID

Jätkuvalt ilmusid kõik liikmeid teavitavad ning välispartneritele suunatud väljaanded.

- 11 numbrit kaubanduskoja häälekandjat Teataja.
- 11 numbrit venekeelset häälekandjat Vestnik.
- Iganädalane E-Teataja eesti keeles, üle nädala ilmuv venekeelne E-Vestnik ning kord kuus ilmuv ingliskeelne E-News.
- Estonian Export Directory 2017, kus tutvustavad ennast Eesti ettevõtted, kes soovivad oma kaupu ja teenuseid välisriikidele viia ja mujalt maailmast partnereid leida. Estonian Export Directory koostööpartner on FCR Media AS.
- Uudiskiri Export News. 2017. aasta augustist hakkas kaubanduskoda välja andma Eesti eksportööre tutvustavat elektroonilist uudiskirja Export News. Uudiskirja eesmärk on tutvustada Eesti eksportööride tegevusi ja saavutusi rahvusvahelisel tasandil. Uudiskirja saajateks on välisriikide saatkonnad Eestis ja välismaal, Eesti riigi ja EASi välisesindused, aukonsulid, välismaised kaubanduskodad jne (kokku ca 500 kontakti). 2017. aastal saatis koda uudiskirju välja kaks, mille kõikide lugudega saad tutvuda kaubanduskoja inglisekeelsel kodulehel: www.koda.ee/en/news.

MEEDIASUHTLUS

Kaubanduskoda on üks hinnatumaid majanduskeskkonna ja ettevõtluse teemadel seisukohtade andjaid. Meedia kasutab aktiivselt kaubanduskoja materjale avalikus ruumis kasutamiseks.

Kokku mainiti kaubanduskoda 2017. aastal meedias 1849 korral. Saatsime aasta jooksul välja üle 50 pressiteate, lisaks jõudis loendamatu arv ettevõtjate jaoks olulistest teemadest ajakirjandusse kaubanduskoja kodulehe ja uudiskirja kaudu. Aasta jooksul jõudis meie sulest avalikkuse ette 15 arvamusküsimust.

Meediaesindajate teavitamiseks korraldati aasta jooksul 6 pressikonverentsi: kaks ümbrikupalga küsitluse tulemuste tutvustamiseks, kaks piirikaubanduse uuringu tulemuste avalikustamiseks, maksumuudatuste probleemide teemal ning pakendimaksu teemaline avalik ümarlaud.

KAUBANDUSKOJA IT-ARENDUSED

2017. aastal kaasajastasime koostöös disainiagentuuriga Velvet ja IT arenduse ettevõttega Wunder Estonia oma veebikeskkonda www.koda.ee.

2017. aastal saatsime esmakordselt kõigile liikmesettevõtetele ka elektroonsed liikmetunnistused.

KAUBANDUSKODA TUNNUSTAB

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2017

Konkurentsivõime Edetabeli koostamise eesmärk on selgitada välja kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabeli ajalugu ulatub aastasse 2003, mil seda pinges

rida hakati koostama Eesti Kaubandus-Tööstuskoja initsiatiivil.

Koos Eesti Konjunktuuriinstituudiga on juba kümme aastat selgitatud välja üldist konkurentsivõime paremusjärjestust, mille tulemusena selgub Eesti konkurentsivõimelisimad ettevõtted. Eraldi koostatakse edetabelid valdkonniti.

Konkurentsivõimelisimad 2017:

- suurettevõtte – **Tallink Grupp AS**,
- mikro-, väike- ja keskettevõtte – **Hekotek AS**.

2017. aasta võitjad tegevusalade kaupa:

- toiduainetööstuse ettevõtte — **A. Le Coq AS**,
- tööstus- ja energeetikaettevõtte — **Stora Enso Eesti AS**,
- turismiettevõtte — **Tallink Grupp AS**,
- huljikaubandusettevõtte — **Silberauto AS**,
- jaekaubandusettevõtte — **Tallinna Kaubamaja AS**,
- finantsvahendusettevõtte — **Swedbank AS**,
- ehitusettevõtte — **Merko Ehitus AS**,
- side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõtte – **Nortal AS**,
- teenindustevõtte — **E.L.L. Kinnisvara AS**.

Koos Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse konkursi Ettevõtluse Auhind parimatega kandideerisid Konkurentsivõime Edetabeli parimad tiitlile aasta ettevõtte 2017. Aasta ettevõtte tiitli pälvis lennukite remondi- ja hooldusteenuseid pakkuv ettevõtte **Magnetic MRO AS**.

Aasta Ettevõtte žüriisse kuulusid ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo, EASi juhatuse esimees Alo Ivask, Eesti Panga president Ardo Hansson, Tartu Ülikooli rektor Volli Kalm, ettevõtja Siiri Lahe (Estonian Cell ASi juhatuse liige, aasta uuendaja 2016), ettevõtja Oliver Väärtnõu (Cybernetica ASi juhatuse esimees) ja ettevõtja Ruth Oltjer (Chemi-Pharm ASi juhataja, aasta ettevõtja 2012).

Ettevõtluskonkursid kulmineerusid piduliku austamisõhtuga 5. oktoobril Nordea kontserdimajas, millest tegi ülekande ka Eesti Rahvushääling (ERR).

Edetabelid, meetodika ja kõik konkursi puudutav on kättesaadav ka veebilehel www.ettevotluskonkurss.ee.

NOORE ETTEVÕTJA PREEMIA

2017. aastal kuulutasid kaubanduskoda ja Swedbank juba kolmandat korda välja noore ettevõtja preemia konkursi. Noore ettevõtja 2017 tiitli ja preemia 5000 eurot pälvis seekord **Kristel Kruustük**, ettevõtte Testlio OÜ looja ja tegevjuht. Preemia andis laureaadile üle president Kersti Kaljulaid 5. oktoobril toimunud Eesti Parimad Ettevõtted pidulikul auhinnagalal.

Noore ettevõtja preemia 2017 esikolmikusse jõudsid lisaks Kristelile ka kaksikutest ettevõtte omanikud Ivar ja Janar Merilo Thorgate Management OÜst ning ettevõtte Estanc ASi tegevjuht Mihkel Tammo.

Noore ettevõtja preemia on mõeldud kuni 30-aastasele Eesti ettevõtjale kohaliku ettevõtluse edendamise ja väljapaistva tegevuse eest. 2017. aastal kandideeris preemiale 23 ettevõtlikku noort, kelle hulgast valis võitja välja žürii.

Žüriis osalesid kaubandus-tööstuskoja peadirektor Mait Palts, Swedbanki äripanganduse osakonna juht Aira Nigul-Lepp, Eesti Vabariigi presidendi majandusnõunik Heido Vitsur, Estraveli tegevjuht Anne Samlik ning eelmise aasta noore ettevõtja preemia laureaati ja ettevõtte Taxify OÜ tegevjuht Markus Villig.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)	Lisa	12/31/2017	12/31/2016
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	2 037 011	1 675 558
Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	697 000	697 000
Nõuded ostjate vastu		120 717	47 598
Mitmesugused nõuded		39 597	33 818
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4	78 146	90 122
Käibevara kokku		2 972 471	2 544 096
Põhivara			
Materiaalne põhivara			
Maa ja ehitised	6	939 592	1 048 240
Masinad ja seadmed	6	15 723	19 017
Muu põhivara	6	34 303	14 217
Materiaalne põhivara kokku		989 618	1 081 474
Immateriaalne põhivara	7	0	3 665
Põhivara kokku		989 618	1 085 139
AKTIVA KOKKU		3 962 089	3 629 235
PASSIVA			
Lühiajalised kohustused			
Ostjate ettemaksed	9	168 316	174 773
Võlad tarnijatele		35 977	40 148
Mitmesugused võlad	9	329 033	323 127
Maksuvõlad	10	99 914	87 496
Viitvõlad			
Võlad töötajatele	9	38 259	36 748
Muud viitvõlad	9	279 898	86 920
Viitvõlad kokku		318 157	123 668
Lühiajalised kohustused kokku		951 397	749 212
Netovara			
Reservid	11	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem		2 401 398	2 429 719
Aruandeaasta tulem		130 669	-28 321
Netovara kokku	11	3 010 692	2 880 023
PASSIVA KOKKU		3 962 089	3 629 235

KONSOLIDEERITUD TULUDE JA KULUDE ARUANNE

(eurodes)	Lisa	2017	2016
TULUD			
Müügitulu	13	826 997	855 625
Liikme- ja sisseastumismaksud	14	885 241	882 882
Muud tegevustulud	15	329 334	137 001
Tulud kokku		2 041 572	1 875 508
KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud	16	640 825	704 212
Tööjõu kulu	17	1 137 485	1 075 669
a) palgakulud		850 522	805 636
b) sotsiaalmaksud		286 963	270 033
Kulum	6,7	135 126	132 525
Kulud kokku		1 913 436	1 912 406
PÕHITEGEVUSE TULEM		128 136	-36 898
FINANTSTULUD ja -KULUD			
Intressitulud		3 434	8 579
Intressikulud		901	2
Kokku finantstulud ja -kulud		2 533	8 577
ARUANDEAASTA TULEM		130 669	-28 321
ARUANDEAASTA TULEM KOKKU		130 669	-28 321

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)

Lisa

2017

2016

I. RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST

1.1. Põhitegevuse tulem		128 136	-36 898
1.2. Korrigeerimised		135 126	132 525
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	135 126	132 525
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		-66 922	-6 620
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		202 185	-119 512

RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU

398 525

-30 505

II. RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST

2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	6,7	-39 605	-31 324
2.2. Laekunud intressid		3 434	8 579
2.3. Makstud intressid		-901	-2

RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU

-37 072

-22 747

RAHAVOOD KOKKU

361 453

-53 252

RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2	1 675 558	1 728 810
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		361 453	-53 252
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	2	2 037 011	1 675 558

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)	Reservfond	Reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2015	95 155	383 470	2 429 719	2 908 344
Aruandeperioodi tulem	0	0	-28 321	-28 321
Saldo 31.12.2016	95 155	383 470	2 401 398	2 880 023
Aruandeperioodi tulem	0	0	130 669	130 669
Saldo 31.12.2017	95 155	383 470	2 532 067	3 010 692

RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE LISAD

LISA 1. RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSMEE- TODID JA HINDAMISALUSED

31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kaubanduskoda) on oma põhikirja järgi vabatahtliku liikmelisuse alusel Eesti Vabariigis kehtestatud korras registreeritud juriidilisi ja üksikisikuid ühendav mittetulundusühing. Kaubanduskoja põhikirjaline eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ja jaotamine. Kaubanduskoda kasutab oma tulusid üksnes ühingu põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Kaubanduskoja juhatus otsustas 16.03.2007 soetada 64,7% Eesti Konjunkturiinstituudi AS (EKI) aktsiatest. Seisuga 31.12.2017 kuulus kaubanduskojale 100% EKI aktsiatest.

Kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1 alusel.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad juriidilised isikud kasutavad olulises osas ühtseid arvestuspõhimõtteid. Arvestuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt kõigi aruandes esitatud perioodide kohta.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda arvestusvaluutaks on euro. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes.

KONSOLIDEERIMISE PÕHIMÕTTED

Tütarettevõtte

Tütarettevõtteks loetakse sellist ettevõtet, milles kaubanduskoda omab rohkem kui 50% hää-

leõiguslikest aktsiatest, on muul moel võimeline valitsema tema tegevus- ja finantspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel või kui kaubanduskojal on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamust tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Tütarettevõtte raamatupidamisaruanded lülitatakse konsolideeritud aruandesse alates valitsemise tekkimise hetkest kuni kontrolli lõppemiseni.

KONSOLIDEERIMINE

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik EKI finantsnäitajad. Kaubanduskoja ja EKI omavahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Kaubanduskoja konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisades, kajastatakse investering tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

FINANTSVARA JA -KOHUSTISED

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja -kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui konsolideerimisgrupi liige kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud

riskidest ja hüvedest. Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil konsolideerimisgrupi liige saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

RAHA JA RAHA LÄHENDID

Raha ning raha lähendina kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid ning lühiajalisi (üldjuhul alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite.

LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

Lühiajalised finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse väärtpaperitesse on bilansis hinnatud, lähtudes nende õiglasest väärtusest. Õiglasest väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus aruandekuupäeval. Juhtudel, kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, on lühiajalised finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumus.

NÕUDED OSTJATE VASTU

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumus. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

MATERIAALNE PÕHIVARA

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 320 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumus, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulu-dest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponendi kasulikule elueale.

Koda kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit.

Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	12,5–20 aastat
Masinad ja seadmed	3–5 aastat
Muu materiaalne põhivara	3–5 aastat

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis vastavad põhivara kajastamise kriteeriumitele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Muud kulutused, mis pigem säilitavad põhivara võimet luua majanduslikku kasu, kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsioonimäärad lähtuvad vara kasulikust elueast ning immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Immateriaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Immateriaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Aegjada	10 aastat
Tarkvara	3 aastat

Aegjada all mõistetakse põllumajanduse turuinfosüsteemi andmestikku.

RENDIARVESTUS

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

ETTEVÕTE KUI RENTNIK

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

ETTEVÕTTE TULUMAKS

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse dividendidena jaotatavat kasumit määraga 20/80 netodividendina väljamakstud summast. Dividendidelt arvestatud ettevõtte tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna dividendide väljakuulutamise perioodi kasumiaruandes sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal dividendid välja makstakse. Aruandekuupäeva seisuga väljamaksmata divi-

dendidelt arvestatud tulumaksukohustust ja -kulu korrigeeritakse vastavalt uuel aruandeperioodil kehtivale tulumaksu määrale.

Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 12.

Kaubanduskoda ei jaota oma liikmete vahel tulemit.

VÄLISVALUUTAS TOIMUNUD TEHINGUTE KAJASTAMINE

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2017 on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tuluna ja kuluna.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Liikmemaksud kajastatakse tuluna perioodil, mille eest need tasuti.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

PROJEKTARVESTUS

Rahvusvaheliste projektide puhul ei kajastata makstud summasid oma kuluna ega saadud summasid oma tuluna, vaid neid kajastatakse vastavalt nõude ja kohustusena. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest teenitud netotulu või tekkinud netokulu.

SIHTFINANTSEERIMINE

Sihtfinantseerimiseks nimetatakse Euroopa Liidu toetusfondide jt ettemakseid, mille tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud. Sihtfinantseerimist eristavad muust abist asjaolud, et selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olemiselt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil – põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Investeeringu- ja finantseerimistegevusest tulevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

SEOTUD OSAPOOLED

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoolle üle või oluline mõju teise osapoolle äriarvestuse otsustele.

Aastaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peamiseks seotud osapoolteks on juhatusega seotud ettevõtted, mis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

ARUANDEKUUPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2017 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasemal perioodil toimunud tehingutega.

LISA 2. RAHA JA PANGAKONTOD

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Sularaha kassas	1 494	3 417
Pangakontod	1 160 132	806 009
Tähtajaline hoius	875 385	866 132
Raha ja pangakonto kokku	2 037 011	1 675 558

Tähtajaliste hoiuste koosseisus on kajastatud erinevad lühiajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud ja intressimääraga 0,01% kuni 0,3%.

LISA 3. LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
LHV pank	665 000	665 000
Swedbank	32 000	32 000
Kokku	697 000	697 000

Liik	pank	summa	tähtaeg	intress
Tähtajaline hoius	LHV	520 000	15.10.2018	0,30%
Tähtajaline hoius	LHV	145 000	28.10.2018	0,30%
Tähtajaline hoius	Swedbank	32 000	04.10.2020	0,01%

Finantsinvesteeringutelt teenitud netotulu summa moodustas 2017. aastal 2 023 eurot (2016: 5 650).

LISA 4. ETTEMAKSTUD TULEVASTE PERIOODIDE KULUD

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Kindlustuse maksed	720	720
Reklaami, kirjastuse jm. ettemaksed	19 057	52 344
Messide ja visiitide ettemaksed	57 080	37 058
Käibemaksu ettemaks	1 222	0
Täiendav lapsepuhkuse tasu	67	0
Kokku	78 146	90 122

LISA 5. PIKAAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

(eurodes)

Eesti Konjunkturiinstituut AS		
Asukoht	Eesti Vabariik	
Põhitegevusala	Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaar- teaduste vallas	
Aktsiate arv 31.12.2016	4 080	
Aktsiate arv 31.12.2017	4 080	
Osalus 31.12.2016	100%	
Osalus 31.12.2017	100%	
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2016	bilansis	133 461
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2017	bilansis	133 461
Omakapital seisuga	12/31/2017	12/31/2016
Aktsiakapital	26 112	26 112
Reservkapital	2 612	2 612
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	69 804	69 336
Aruandeaasta kasum	1 510	468
Omakapital kokku	100 038	98 528
Osalus tütarettevõtte omakapitalis	100%	100%
Kojale kuuluv osa omakapitalist	100 038	98 528
Tütarettevõttele kuuluv aegjada jääkväärtus (lisa 7)	0	3 665
Bilansiline väärtus kapitaliosaluse meetodil (lisa 18)	100 038	102 193

LISA 6. MATERIAALSE PÕHIVARA LIIKUMINE

(eurodes)

Soetusmaksumus	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.16	2 333 908	155 668	184 033	2 673 609
Soetamine	0	7 349	32 256	39 605
Mahakandmine	0	-46 229	-18 776	-65 005
Soetusmaksumus 31.12.17	2 333 908	116 788	197 513	2 648 209
Amortisatsioonikulu				
Amortisatsioonikulu 31.12.16	1 285 668	136 651	169 816	1 592 135
Amortisatsioonikulu	108 648	10 643	12 170	131 461
Mahakantud kulum	0	-46 229	-18 776	-65 005
Amortisatsioonikulu 31.12.17	1 394 316	101 065	163 210	1 658 591
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 31.12.16	1 048 240	19 017	14 217	1 081 474
Jääkväärtus 31.12.17	939 592	15 723	34 303	989 618

LISA 7. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

(eurodes)

Soetusmaksumus	Aegjada	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.16	87 894	87 894
Soetusmaksumus 31.12.17	87 894	87 894
Amortisatsioonikulu		
Amortisatsioonikulu 31.12.16	84 229	84 229
Amortisatsioonikulu	3 665	3 665
Amortisatsioonikulu 31.12.17	87 894	87 894
Jääkväärtus		
Jääkväärtus 31.12.16	3 665	3 665
Jääkväärtus 31.12.17	0	0

LISA 8. KASUTUSRENT

(eurodes)

Ettevõtte kui rentnik

2017. aastal moodustasid masinate ja seadmete kasutusrendimaksed 14 065 eurot (2016: 15 761 eurot).

Koja esinduste rendimakseid on tasutud kogusummas 6 349 eurot (2016: 6 249 eurot). Tartu esindus 913 eurot (2016: 913 eurot), Pärnu esindus 2 820 eurot (2016: 2 820 eurot), Jõhvi esindus 1 093 eurot (2016: 1 046 eurot), Kuressaare esindus 1 523 eurot (2016: 1 470 eurot). EKI ruumide rendimakseid on tasutud summas 34 962 eurot (2016: 34 962 eurot). Kokku tasuti rendimakseid 2017. aastal 41 311 eurot (2016: 41 211 eurot) (vt. Lisa 16). Valdava osa ruumide rendilepinguid saab lõpetada 2–3 kuu etteteatamise ajaga.

30

LISA 9. LÜHIAJALISED KOHUSTISED

(eurodes)

Ostjate ettemaksed	31.12.2017	31.12.2016
Liikmemaksude ettemaksed	18 023	18 452
Muud ettemaksed	840	2 554
Uuring	149 453	153 767
Kokku	168 316	174 773
Mitmesugused võlad		
Arbitraažikohtu vahendid*	327 715	321 809
Dispasöörivate vahendid**	1 318	1 318
Kokku	329 033	323 127

* Arbitraažikohus lahendab lepingulistest ja teistest tsiviilõiguslikest suhetest, sealhulgas väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi. Arbitraažikohtu vahendite all kajastatakse summat, mille kasutamine toimub arbitraažikohtu nõukogu otsusel muuhulgas arbitraažikohtu nõukogu liikmete tegevuse kompenseerimiseks arbitraažikohtu juhtimisel (sh osalemise eest arbitraažikohtu nõukogu istungitel), ning arbitraažikohtu kulude katmiseks arbitraažimenetluse arendamisel ja suhtlemisel teiste alaliste tegutsevate arbitraažikohtutega ning muude kulude katmiseks.

** Kaubandusliku meresõidu üldavariid kvalifitseerivad ja kahju jaotamise arvestust koostavad koja juurde kuuluvad dispasöörid.

Võlad töötajatele:	31.12.2017	31.12.2016
Puhkusereservi kohustus	38 259	36 650
Võlad töötajatele	0	98
Kokku	38 259	36 748
Muud viitvõlad:		
Läbiarveldused	277 685	85 110
Eurocardi tehingud	2 210	1 810
Võlgnevus aruandvatele isikutele	3	0
Kokku	279 898	86 920

Läbiarvelduste (lühiajalised võlad ja saadud ettemaksed peamiselt erinevate projektide läbiviimisel) summa 277 685 eurot moodustub erinevate pooleliolevate projektide summast (sh arengukoostööprojekt summas 134 698 eurot, Enterprise Europe Network summas 73 124 eurot, EEN Annual Conferents summas 34 879 eurot, Delbi 2 summas 18 991 eurot, Est-Scale summas 11 707, Tööle kaasa summas 4 286 eurot).

LISA 10. MAKSUKOHUSTUSED

(eurodes)

Maksuliik	31.12.2017	31.12.2016
Sotsiaalmaks	55 960	39 323
Üksikisiku tulumaks	30 542	20 793
Töötuskindlustusmaks	3 792	2 617
Kohustuslik kogumispension	2 877	2 197
Erisoodustuste tulumaks	465	887
Käibemaks	6 278	21 681
Kokku	99 914	87 496

LISA 11. NETOVARA

(eurodes)

Vastavalt juhatuse poolt kinnitatud strateegiale on varasematel perioodidel moodustatud reservid summas 478 625 eurot (2016: 478 625 eurot). Reservide ja reservfondi kasutamine toimub juhatuse otsusega põhikirjaliste tegevuste katteks. Seisuga 31.12.2017 moodustab netovara kokku 3 010 692 eurot (2016: 2 880 023 eurot).

LISA 12. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

(eurodes)

Tulumaks

EKI jaotamata kasum seisuga 31.12.2017 moodustas 71 314 eurot (2016: 69 804 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 14 263 eurot (2016: 13 961 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 57 051 eurot (2016: 55 843 eurot).

LISA 13. MÜÜGITULU TEGEVUSALADE JA GEOGRAAFILISTE PIIRKONDADE LÕIKES

(eurodes)

Müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgnevalt:	2017	2016
Kontaktteenused	6 105	6 885
Väliskaubandusteenused	162 290	156 906
Kirjastus- ja reklaamteenused	60 298	99 629
Regionaalsete esinduste teenused	153 363	119 878
Liikmeüritused	30 171	39 678
Juriidilised teenused	12 649	2 682
Saalide üürimise teenused	28 336	41 330
Muud teenused	4 000	4 000
EKI uuringud	369 785	384 637
Kokku	826 997	855 625

Müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade lõikes järgnevalt:

Eesti	707 345	710 265
Euroopa Liit	107 853	133 911
Muud	11 799	11 449
Kokku	826 997	855 625

Aruandeaastal osutati teenuseid liikmetele 325 255 euro ning 2016. aastal 324 062 euro eest.

LISA 14. LIIKME- JA SISSEASTUMISMAKSUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete poolt tasutud liikmemaksud on toodud lisas 19.

(eurodes)

	2017	2016
Sisseastumismaks	7 590	7 740
Liikmemaks	877 651	875 142
Kokku	885 241	882 882

Kaubanduskoja liikmeskonda kuulus seisuga 31.12.2017 3 226 juriidilisest isikust liiget ning seisuga 31.12.2016 3 213 juriidilisest isikust liiget.

LISA 15. MUUD TEGEVUSTULUD

Muud tegevustulud moodustuvad summas 329 334 eurot 50 erineva sisuga ja mahuga projektide läbiviimisest (2016: 137 001 eurot).

LISA 16. MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete kaudu ostud on toodud lisas 19.
(eurodes)

	Lisa	2 017	2 016
Kaubanduskoja Teataja		49 677	48 737
IT kulu		53 623	50 487
Trükiste kulu		31 394	78 845
Projektikulud		160 386	128 893
Komanderingukulu		10 805	13 097
Side- ja postikulu		14 977	22 376
Kantseleikulu		10 416	14 406
Majanduskulu		32 148	31 239
Remondikulu		5 300	15 029
Transpordikulu		43 000	46 614
Rahvusvaheliste organisats. liikmemaks		21 974	21 516
Ruumide rent	8	41 311	41 211
Muud kulud		113 775	130 577
Käibemaksu proportsiooni arvestuskulu		52 039	61 185
Kokku mitmesugused tegevuskulud		640 825	704 212

LISA 17. TÖÖJÕUKULUD

Kaubanduskoja keskmine töötajate arv 2017. aastal oli 36 (2016: 37) sh TL alusel töötavaid isikuid oli 33 (2016: 35) ning VÕS lepingu alusel töötavaid isikuid oli 2 (2016:2) ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 17 töötajat (2016: 18).

2017. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 137 485 eurot (2016: 1 075 669 eurot).

LISA 18. KAUBANDUSKOJA KONSOLIDEERIMATA FINANTSINFORMATSIOON

Emaettevõtte põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata bilanss

(eurodes)

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
Käibevara		
Raha ja pangakontod	1 749 234	1 392 651
Lühiajalised finantsinvesteeringud	697 000	697 000
Nõuded ostjate vastu	120 113	40 135
Mitmesugused nõuded	39 597	33 818

Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	78 146	90 122
Käibevara kokku	2 684 090	2 253 726
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtte aktsiad	133 461	133 461
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	133 461	133 461
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	939 592	1 048 240
Masinad ja seadmed	15 723	19 017
Muu inventar	34 303	14 217
Materiaalne põhivara kokku	989 618	1 081 474
Immateriaalne põhivara		
Põhivara kokku	1 123 079	1 214 935
AKTIVA KOKKU	3 807 169	3 468 661
PASSIVA		
Lühiajalised kohustused		
Ostjate ettemaksed	18 863	21 006
Võlad tarnijatele	34 218	37 971
Mitmesugused võlad	329 033	323 127
Maksuvõlad	78 168	65 755
Viitvõlad		
Võlad töötajatele	22 874	22 591
Muud viitvõlad	279 898	86 920
Viitvõlad kokku	302 772	109 511
Lühiajalised kohustused kokku	763 054	557 370
Netovara		
Reservid	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	2 432 666	2 452 666
Aruandeaasta tulem	132 824	-20 000
Netovara kokku	3 044 115	2 911 291
PASSIVA KOKKU	3 807 169	3 468 661

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata tulude-kulude aruanne
(eurodes)

TULUD	2017	2016
Müügitulu	432 723	445 699
Liikme- ja sisseastumismaksud	885 241	882 882
Muud tegevustulud	329 334	137 001
Tulud kokku	1 647 298	1 465 582
KULUD		
Mitmesugused tegevuskulud	557 124	614 014
Tööjõu kulu	829 195	756 316
a) palgakulud	620 030	567 136
b) sotsiaalmaksud	209 165	189 180
Kulum	131 461	123 594
Kulud kokku	1 517 780	1 493 924
PÕHITEGEVUSE TULEM	129 518	-28 342
FINANTSTULUD ja -KULUD		
Intressitulud	3 405	8 344
Intressikulud	-99	-2
Kokku finantstulud ja -kulud	3 306	8 342
ARUANDEAASTA TULEM	132 824	-20 000

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata rahavoogude aruanne
(eurodes)

I RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST	2017	2016
1.1. Põhitegevuse tulem	129 518	-28 342
1.2. Korrigeerimised	131 461	123 594
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	131 461	123 594
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-73 781	497
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	205 684	-120 027
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	392 882	-24 278

II RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	-39 605	-31 324
2.2. Laekunud intressid	3 405	8 344
2.3. Tasutud intressid	-99	-2
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-36 299	-22 982
RAHAVOOD KOKKU	356 583	-47 260
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	1 392 651	1 439 911
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	356 583	-47 260
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	1 749 234	1 392 651

36

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata netovara aruanne

(eurodes)

	Reservfond	Reservid	Akumuleeritud tulem	KOKKU
Saldo 31.12.2015	98 155	383 470	2 452 666	2 931 291
Aruandeperioodi tulem	0	0	-20 000	-20 000
Saldo 31.12.2016	95 155	383 470	2 432 666	2 911 291
Aruandeperioodi tulem	0	0	132 824	132 824
Saldo 31.12.2017	95 155	383 470	2 565 490	3 044 115
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste				
- bilansiline väärtus				-133 461
- bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				100 038
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2017				3 010 692
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2016				2 880 023

LISA 19. TEHINGUD SEOTUD OSAPUOLTEGA

Juhatuse liikmeid 2017. aastal ja 2016. aastal ei tasustatud.

Tegevjuhtkonnas on 6 liiget ning tegevjuhtkonnale arvestatud tasude suurus 2017. aastal oli 256 281 eurot (2016: 241 298 eurot).

Peadirektor Mait Palts on Eesti Intellektuaalomandi ja Tehnoloogiasirde Keskus MTÜ juhatusel liige ning MTÜ üürib turutingimustel kontoripinda ning ostab muid teenuseid. 2017. aastal müüdüd teenuseid 25 729 eurot (2016: 37 717 eurot).

Juhatusel liikmete kaudu seotud ostud eurodes:			
ettevõtte nimi	kelle kaudu	2017	2016
Chemi-PharmOÜ	Rutt Oltjer	1 452	722
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	583	0
Kokku		2 035	722

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtted on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed ning antud ettevõtted tasuvad liikmemaksu ning ostavad muid teenuseid.

Juhatuse liikmete kaudu seotud müügid eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	liikmemaks 2017	liikmemaks 2016	muu 2017	muu 2016
Nordecon AS	Toomas Luman	1 830	1 830	11	750
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	315	315	2 738	494
Arealis AS	Toomas Luman	270	270	0	0
NG Investeeringud AS	Andres Järving	145	145	0	117
Baltika AS	Meelis Milder	625	625	1 005	1 022
Silberauto AS	Väino Kaldoja	1 830	1 830	8 149	7 455
Silwi Autoehitus AS	Väino Kaldoja	270	270	0	190
Sangar AS	Gunnar Kraft	950	950	1 329	712
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	440	440	0	144
U.S.Invest AS	Jaan Toots	625	625	140	0
Tarmetec OÜ	Toomas Lepp	950	950	80	0
Matek AS	Sven Mats	625	625	3 000	7 539
Salvest AS	Veljo Ipits	625	625	2 247	241
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	315	315	1 231	2 410
Cybernetica AS	Oliver Väärtnõu	440	440	3 457	444
Swedbank AS	Robert Kitt	2 200	2 200	2 110	3 100
Standard AS	Enn Veskimägi	625	625	648	1 484
Kokku		13 080	13 080	26 145	26 102

Juhatusesimees
President • Председатель правления

TOOMAS LUMAN
Nordic Contractors AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

VÄINO KALDOJA
Silberauto AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

GUNNAR KRAFT
Sangar AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

VELJO IPITS
Salvest AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ANDRES JÄRVING
NG Investeeringud OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ROBERT KITT
Swedbank AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TOOMAS LEPP
Tarmetec OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

SVEN MATS
Matek AS
Juhataja
Manager
Руководитель

MEELIS MILDER
Baltika AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

FELIKS MÄGI
Nordic Hotels OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

RUTH OLTJER
Chemi-Pharm AS
Juhataja
Manager
Руководитель

JAAN TOOTS
U.S. Real Estate OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ENN VESKIMÄGI
Standard AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

OLIVER VÄÄRTNÕU
Cybernetica AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

MAIT PALTS
Peadirektor
Director General
Генеральный директор
Mait.Palts@koda.ee

EPP JOALA
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы коммуникаций
Epp.Joala@koda.ee

MAARJA LOORENTS
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы коммуникаций
(lapsehoolduspuhkusel)

POLIITIKAKUJUNDAMISE- JA ÕIGUSOSAKOND / POLICY FORMATION AND LEGAL DEPARTMENT / ОТДЕЛ ПРАВА И ФОРМИРОВАНИ

MARKO UDRAS
Poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja
Head of the Department
Руководитель отдела
Marko.Udras@koda.ee

REET TEDER
Poliitikanõunik
General Policy Adviser
Советник в сфере политики
Reet.Teder@koda.ee

MERIKE KOPPEL
Jurist
Lawyer
Юрист
Merike.Koppel@koda.ee

INDREK TOPS
Jurist
Lawyer
Юрист
Indrek.Tops@koda.ee

DEBBIE-TRIIN NAPITS
Arbitraažikohtu sekretär
Arbitration Court Secretary
Секретарь арбитражного суда
Debbie-Triin.Napits@koda.ee

LIISI HANSEN
Ettevõtlikkuse valdkonna projektijuht
Entrepreneurship Project Manager
Руководитель проекта сферы образования
Liisi.Hansen@koda.ee

KRISTINA JERJOMINA
Jurist
Lawyer
Юрист
(lapsehoolduspuhkusel)

TEENUSTE OSAKOND / DEPARTMENT OF SERVICES / ОТДЕЛ ОБСЛУЖИВАНИЯ

PIRET POTISEPP
Teenuste osakonna direktor
Director of Services
Директор по обслуживанию
Piret.Potisepp@koda.ee

HEDI MEIGAS
Enterprise Europe Networki koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной сети Enterprise Europe
Hedi.Meigas@koda.ee

LIISI KIRSCHENBERG
Eksporditeenuste koordinaator
Export Services Coordinator
Руководитель проекта
Liisi.Kirschenber@koda.ee

KADRI RIST
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kadri.Rist@koda.ee

MERIT FIMBERG-ESPUCH
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней торговле
Merit.Fimberg-Espuch@koda.ee

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

JANA SILAŠKOVA
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Jana.Silaskova@koda.ee

MARJU MÄNNIK
Väliskaubanduse vanem nõunik
Foreign Trade Senior Counsellor
Ст. советник по
внешней торговле
Marju.Mannik@koda.ee

ALEKSANDRA KRIVENTSOVA
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней
торговле
(lapsehoolduspuhkusel)

LEA AASAMAA
Enterprise Europe Networki
koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной
сети Enterprise Europe
(lapsehoolduspuhkusel)

40

TURUNDUS- JA LIIKMESUHETE OSAKOND / MARKETING DEPARTMENT / ОТДЕЛ МАРКЕТИНГА

GERLY JOSTOV
Turundusdirektor kt.
Marketing Director
Директор маркетинга
Gerly.Jostov@koda.ee

ANNELI PERNE
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Anneli.Perne@koda.ee

GERLI ÖÖPIK
Turunduskoordinaator
Coordinator
Координатор
Gerli.Oopik@koda.ee

JANNE-LY PRIKS
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Janne-Ly.Priks@koda.ee

MARJU RAAVEL
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Marju.Raavel@koda.ee

KADI VELLNER
Kliendisuhete assistent
Client Relations Assistant
Ассистент по связям с клиентами
Kadi.Vellner@koda.ee

MOONIKA KUKK
Turundusdirektor
Marketing Director
Директор маркетинга
(lapsehoolduspuhkusel)

FINANTS- JA HALDUSOSAKOND / ACCOUNTING AND ADMINISTRATION DEPARTMENT / ФИНАНСОВЫЙ И АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОТДЕЛ

ENE RAMMO
Finantsdirektor
Financial Director
Финансовый директор
Ene.Rammo@koda.ee

KRISTEL SOOANS
Assistent
Assistant
Ассистент
Kristel.Sooans@koda.ee

SERGEI PETROV
Komandant
Commandant
Командант
Sergei.Petrov@koda.ee

PÄRNU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN PÄRNU
ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS KUUDA
Pärnu esinduse juhataja
Head of Pärnu office
Заведующий
Toomas.Kuuda@koda.ee

KATI KRASS
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kati.Krass@koda.ee

TARTU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN TARTU
ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS HANSSON
Tartu esinduse juhataja
Head of Tartu office
Заведующий
Toomas.Hansson@koda.ee

RIINU OTT
Assistent
Assistant
Ассистент
Riinu.Ott@koda.ee

JÕHVI ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN JÕHVI
ЙХВИСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

MARGUS ILMJÄRV
Jõhvi esinduse juhataja
Head of Jõhvi office
Заведующий
Margus.Ilmjarv@koda.ee

KURESSAARE ESINDUS / REGIONAL OFFICE
IN KURESSAARE / СААРЕМААСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

SIRJE AEG
Sekretär
Assistant
Секретарь
Sirje.Aeg@koda.ee

ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО-
ПРОМЫШЛЕННАЯ
ПАЛАТА

ГODOVOЙ ОТЧЕТ **2017**

МНЕНИЯ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ, ВЫСКАЗАННЫЕ В 2017 ГОДУ.

43

НАЛОГОВЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ

«Мы обращаемся к правительству и ко всем политическим партиям с призывом подумать всем вместе и решить, что делать с реальными проблемами эстонского общества – негативными демографическими тенденциями и старением населения. Если мы не в состоянии ничего предпринять в связи с этой проблемой, то следует признать, что никакой «чудодейственной» налоговой системы, которая всех нас в будущем могла бы сделать счастливыми и здоровыми, и обеспечила бы врачебной помощью, просто не существует».

Тоомас Лууман в передаче Викерраадио «Reporteritund» (Час репортера), 7 декабря 2017 года.

«Я по-прежнему придерживаюсь мнения о том, что мировой финансовый кризис – это всего лишь небольшой насморк в сравнении с тем, что мы сами, вследствие своей неразумности и излишне рьяного рвения, можем совершить, и что в конечном результате мо-

жет затормозить развитие предпринимательства. Осмелюсь заметить, что если хотя бы половина – а это чуть больше 80 законов, которые были приняты Рийгикогу в нынешнем году, – вообще не существовали, то не произошло бы никакой катастрофы. А для предпринимательства и правовой среды результат был бы, скорее, положительным».

Речь Тоомаса Луумана на приеме по случаю 92-й годовщины Торговой палаты 9 ноября 2017 года.

«Одним из основных отправных пунктов при составлении коалиционного договора было развитие экономической среды и содействие предпринимательству. В международном плане Эстония обрела известность как государство с благоприятной налоговой системой, однако сложившаяся на сегодняшний день ситуация вынуждает крупные предприятия взвешивать, скорее, альтернативные возможности инвестирования в соседних странах».

Майт Палтс в дискуссионной статье «Toomas Tamsar ja Mait Palts: valitsus võtku klapid peast» (Тоомас Тамсар и Майт Палтс: правительству следовало бы снять шоры со своих глаз); газета «Postimees», 9 марта 2017 г.

«Повышение налоговой нагрузки никогда не будет способствовать достижению экономического роста, а условия для более честной конкуренции не формируются посредством сложной налоговой системы. Необходимо помнить о том, что источником большей части налоговых поступлений является экономический рост и экспорт, а не новые налоги.»

Майт Палтс в дискуссионной статье «Riik tekitab ise üha suuremat maksuauku» (Государство само создаёт еще большую налоговую дыру); газета «Äripäev», 24 апреля 2017 г.

ЗАКОНОТВОРЧЕСТВО

«Представители госструктур утверждают, что законоположение, согласно которому между принятием налогового изменения, оказывающего негативное влияние, и его вступлением в силу должно оставаться, по меньшей мере, шесть месяцев, не действует, поскольку оно было внесено не в тот закон. Дело дошло даже до того, что на бумаге зафиксированы утверждения о том, что законодатель не может нарушать свои обязательства, если, принимая закон, он не соблюдает нормы другого закона того же уровня. Подобные высказывания вызывают закономерный вопрос – разве допустима ситуация, при которой принимаемый новый закон вовсе не должен быть согласован с ранее принятыми законами?».

Речь Тоомаса Лумана на открытии бизнес-сезона 26 августа 2017 года в Тарту.

«Новой реальностью становится то, что изменения, совершаемые хотя бы ради самого изменения, могут стать ключом к успеху. По крайней мере, создается впечатление, что в эстонской политике имеет место именно это явление. Важно, чтобы двигатель машины работал, а куда она, в конце концов, приве-

дет, уже не имеет существенного значения. Пусть несется хоть под откос – главное, чтобы летела с большим шумом и грохотом.»

Речь Тоомаса Лумана на Весеннем балу Торговой палаты 8 апреля 2017 года.

«Говоря о «Зеленой книге промышленной политики», необходимо помнить о том, что не имеет значения, какого цвета составляются книги, или какое количество политических документов разрабатывается до тех пор, пока за ними не последуют реальные шаги, оказывающие благоприятное влияние на деятельность предпринимателей Эстонии и способствующие повышению нашей конкурентоспособности. До тех пор, пока этого не произойдет, влияние можно считать отрицательным, поскольку на эти действия было потрачено большое количество рабочих часов. Забота о предпринимателях должна проявляться в конкретных делах, а не только на словах.»

Майт Палтс в радиопередаче газеты «Äripäev» – «Poliitikute töölaualt» (На рабочем столе политиков), 28 декабря 2017 г.

РЫНОК ТРУДА

«Для того чтобы сложилась ситуация, при которой «национальная рыба» Эстонии – 'palgalõhe' (термин 'palgalõhe' переводится как «разрыв в зарплатах», однако в прямом переводе его можно интерпретировать также как «зарплатный лосось») просто вымрет, или же ее «численность», по крайней мере, сократится настолько, что о ней напишут и её изображения поместят только в список тех видов красной книги, которые находятся под угрозой исчезновения, серьезные усилия должно прилагать все общество. И здесь недостаточно участия лишь одного чиновника, министра или государственного учреждения.»

Марко Удрас в дискуссионной статье «Palgalõhet ei saa kaotada bürokraatia abil» (Разрыв в зарплатах невозможно ликвидировать лишь усилиями бюрократии); газета «Postimees», 7 февраля 2017 г. «Pal

«Эстонцы известны как народ, который никогда и ничем не бывает доволен – то дороги в ухабах, то скорая помощь, полиция или пожарные слишком поздно приезжают в нужное место, то очереди к врачам слишком длинные, то пенсии маленькие или их почти нет и т.д. Однако те, кто платит и получает зарплату в конвертах, даже не желают думать о том, что деньги, на которые финансируется все перечисленное выше, поступают все же от налогов».

Тоомас Ханссон в дискуссионной статье «Tont nimega Ümbrikupalk» (Призрак по имени «Зарплата в конверте»); газета Tartu Postimees, 7 июня 2017 г.

«Нехватка рабочих рук представляет для Эстонии серьезную проблему, и решение этого и без того сложного вопроса не следует усугублять путем установления иммиграционных квот или иных искусственных и необоснованных ограничений. Для эстонских предприятий наём иностранного специалиста, как правило, не является первым выбором, а скорее, последней соломинкой, за которую они хватаются, чтобы ослабить напряженность, обусловленную нехваткой рабочих рук».

Марко Удрас в дискуссионной статье «Ka Harvardi diplom ei anna elamisluba» (Даже Гарвардский диплом не дает вида на жительство); газета «Äripäev», 27 июля 2017 г.

«В свое время в поездах работали кондукторы, основной задачей которых была продажа билетов и информирование пассажиров об отправлении и прибытии поезда. Со временем ситуация изменилась. Теперь этот человек не занимается исключительно продажей билетов, а является также специалистом по обслуживанию клиентов, который в дополнение к продаже билетов должен решать и возможные проблемы, отстаивать интересы предприятия и, по сути дела, формировать его имидж».

Речь Майта Палтса на конференции OSKA TÖÖTURG-HARIDUS 30 ноября 2017 г.

ОБРАЗОВАНИЕ И ПРЕДПРИИМЧИВОСТЬ

«Одним из наших желаний, связанных с развитием предпринимчивости, было целенаправленное ознакомление молодежи при каждом удобном случае с особенностями сферы предпринимательства и разъяснение важности предпринимчивой жизненной позиции. В том числе, даже на уроках музыки или физкультуры».

Передовая статья Майта Палтса в «Вестнике» Торговой палаты за декабрь 2017 г.

«Торговая палата более десяти лет последовательно и без излишнего шума выступала также за то, чтобы предпринимчивый образ мышления стал естественной частью образовательной системы. Чтобы молодежь ощущала поддержку, стимулирующую их желание и стремление стать предпринимчивыми, креативными, энергичными и готовыми нести ответственность людьми».

Передовая статья Майта Палтса в «Вестнике» Торговой палаты, октябрь 2017 г.

ОТЧЕТ АДМИНИСТРАЦИИ

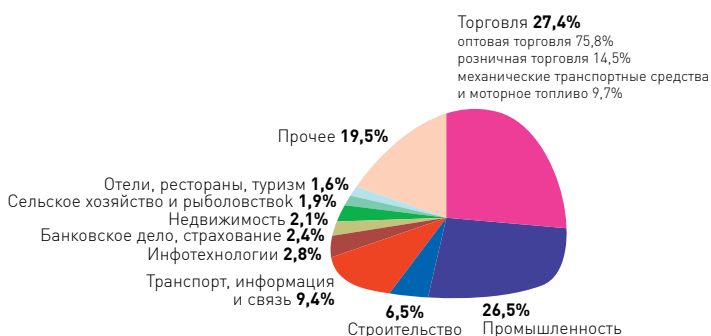
Эстонская торгово-промышленная палата – это

- представляющая интересы предпринимателей организация со свободным членством, миссией которой является содействие предпринимательству в Эстонии посредством развития благоприятной для предпринимателей экономической среды и оказания им практических услуг;
- старейшая, самая крупная и влиятельная представительская организация предпринимателей в Эстонии, заслужившая высокую репутацию на международном уровне;
- равный партнер правительства при формировании экономической и политической среды в Эстонии.

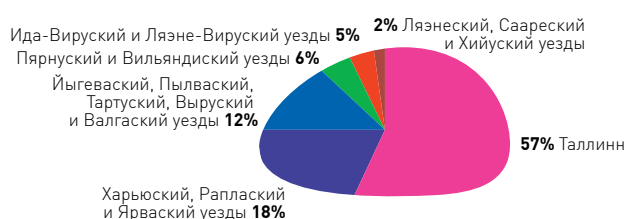
ЧЛЕНСКИЙ СОСТАВ

По состоянию на 31 декабря 2017 года Торговая палата насчитывала 3 226 членов. В 2017 году её состав пополнился 260 новыми членами, и из рядов организации было исключено 249 членов.

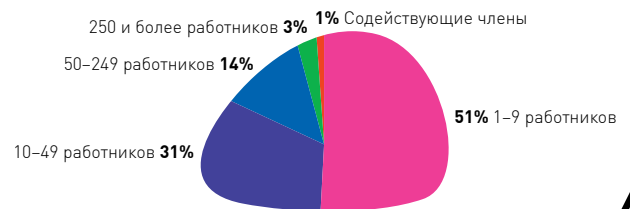
Распределение предприятий-членов ТПП по сферам деятельности

Распределение предприятий-членов ТПП по регионам

Распределение предприятий-членов ТПП по их размеру (численности работников)

АКТИВНАЯ РОЛЬ ПАЛАТЫ В ДЕЛЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ ОБЩИХ ИНТЕРЕСОВ ЕЕ ЧЛЕНОВ

В 2017 году мы направили министерствам, Рийгикогу и другим государственным учреждениям 110 письменных оценок относительно законопроектов, намерений о разработке, программ деятельности и прочих документов. Кроме того, мы представили предложения, касающиеся изменений и дополнений действующих правовых актов. Представители Торговой палаты в составе рабочих групп участвовали в связанной с законотворчеством деятельности.

ВАЖНЕЙШИЕ ТЕМЫ

Расходы на размещение работников освобождены от налога на специальные льготы

Благодаря нашим усилиям, с 1 июля 2017 года работодателям предоставлена возможность компенсировать без обложения налогом расходы работника на размещение, не связанные с командировкой. Это разрешено делать только в том случае, если место жительства работника находится на расстоянии не менее 50 километров от места работы, и у работника нет ближе расположенного места жительства. Если место работы находится в Тарту или Таллинне, то работнику можно компенсировать размещение без обложения налогом в размере 200 евро в месяц, при работе в других местах – в размере 100 евро.

Вступил в силу новый закон о государственных закупках

1 сентября вступил в силу закон о государственных закупках, в который включен целый ряд предложений Палаты. По нашей инициативе в закон о государственных закупках было добавлено, например, положение, обязывающее предприятие, участвующее в конкурсе на выполнение строительных работ, платить своим работникам зарплату, которая не должна составлять менее 70 процентов от средней зарплаты в данной сфере. По нашему предложению закон был дополнен также обязанностью оферента обосновывать причины, по которым имеющаяся в оферте информация отмечена как коммерческая тайна.

Акциз на упаковку не был введен с начала нового года

Под нашим давлением государство отказалось от введения акциза на выпускаемую на рынок упаковку. В денежном выражении для предприятий это означает выигрыш в размере примерно 15–20 миллионов евро в год.

Расширяются возможности работодателя оплачивать без обложения налогом транспортные расходы работника на поездки между местом жительства и работы

Благодаря нашему предложению специальной льготой более не считаются расходы работодателя на поездки работников между местом жительства и местом работы, если работник живет на расстоянии не менее 50 километров от места работы, или если работодатель организует для работников доставку на автобусе или, по меньшей мере, на восьмиместном транспортном средстве. Изменение вступило в силу 1 августа 2017 года, однако оно было применимо также и к расходам за июль.

Обнародование численности работников и суммы оборота

Начиная с апреля 2017 года, по нашему предложению на сайте Налогово-таможенного департамента один раз в квартал публикуются сведения о размере оборота и количестве работников предприятия. Целью обнародования является повышение прозрачности предпринимательской среды, обеспечение честной

конкуренции и укрепление общественного надзора над налоговой дисциплиной. На домашней странице Налогово-таможенного департамента по-прежнему публикуются суммы налогов, уплаченных государству всеми юридическими лицами, и отдельно также суммы налогов на рабочую силу.

Залоговый подоходный налог не был введен

Под нажимом Торговой палаты и других представительских организаций предпринимателей государство отказалось от залогового подоходного налога, который повлек бы за собой обложение подоходным налогом займов внутри концерна. Вместо залогового подоходного налога с 1 января 2018 года в закон о подоходном налоге был включен принцип, согласно которому Налогово-Таможенный департамент может обложить налогом займы, выданные материнскому предприятию, а также дочерними предприятиями – материнскому предприятию, если условия займа указывают на то, что имеет место, по сути дела, скрытое отчисление от прибыли.

Восстановлена возможность члена правления регистрироваться в качестве безработного

В 2014 году вступило в силу изменение закона, согласно которому член правления более не имел права регистрироваться в качестве безработного и получать пособие по безработице. Кроме нас это изменение критиковали также, например, канцлер права и Государственный суд, который счел, что подобный запрет противоречит основному закону. Государство прислушалось к критике, и начиная с 2018 года члену правления предоставляется возможность зарегистрироваться в качестве безработного, если он не получает плату за выполнение своих обязанностей и соответствует условиям, установленным для получения компенсации по страхованию от безработицы.

Налог на подслащенные напитки не был введен

Государство планировало вести с 2018 года налог на подслащенные напитки, однако под давлением Торговой палаты и других представительских организаций предпринимателей

государство отказалось от плана введения налога на лимонад. В результате этого решения государство недополучит около 15 млн. евро, и на предприятия не будет возложена дополнительная административная нагрузка.

Палата желает добиться ясности относительно правомерности отмены понижения ставки социального налога

Менее чем за две недели до вступления в силу сокращения ставки социального налога государство решило отменить понижение ставки налога с 33 процентов до 32,5 процента. В связи с этим в 2017 году мы обратились в суд, чтобы получить ответ на вопрос, действует ли вообще имеющееся в законе о налогообложении правило шести месяцев, касающееся налоговых изменений. Таллиннский административный суд оставил нашу жалобу без удовлетворения, однако судебное производство продолжится в 2018 году в окружном суде.

Иммиграционная квота

В 2017 году предельная норма численности иммигрантов была исчерпана уже к концу лета, и для решения проблемы правительство создало рабочую группу, состоявшую из представителей различных государственных учреждений, ученых и заинтересованных групп, в том числе и представителя Торговой палаты. После длительных дискуссий рабочая группа достигла компромиссного решения, согласно которому квота не будет ни отменена, ни увеличена, при этом, однако, большему, чем прежде, количеству граждан третьих государств все же будет предоставлена возможность приехать в Эстонию на работу. Предложенное рабочей группой решение ждет одобрения со стороны правительства в 2018 году.

Мы вышли с предложением обнародовать налоговые решения

В ноябре 2017 года мы вышли в министерство финансов с предложением о том, что наряду с публикацией размера налоговых задолженностей и сумм уплаченных государству налогов, на домашней странице Налогово-таможенного департамента следует обнародовать также и налоговые решения. Подобное изменение предоставило бы как предпринимателям, так

и в более широком плане всем членам общества лучшие возможности получать более полную информацию о партнерах по сотрудничеству и прочих лицах. Кроме того, обнародование налоговых решений дает разъяснения и инструкции относительно того, как следует выполнять свою обязанность по уплате налога, т. е. унифицирует имеющуюся практику. В 2018 году мы продолжим обсуждение вопросов, касающихся реализации данных предложений, с министерством финансов, налогово-таможенным департаментом, а также с инспекцией по защите данных.

Для предприятий, потребляющих большие объемы электроэнергии, планируется введение льготного акциза

В конце 2017 года государство разработало законопроект, согласно которому для предприятий, действующих в секторе обрабатывающей промышленности или инфотехнологии, устанавливается льготная ставка акциза на электроэнергию в размере 0,5 евро за мегаватт-час. Мы выразили свою поддержку законопроекту, однако предложили понизить критерии для предприятий, потребляющих большие объемы электроэнергии с тем, чтобы пользу от льготной ставки могло получить большее число предприятий. Надеемся, что соответствующий законопроект будет принят в 2018 году.

Предложения по минимизации проблем, сопутствующих неплатежеспособности

Мы представили министерству юстиции 11 предложений, способствующих, по нашей оценке, сокращению количества проблем, связанных с неплатежеспособностью, и обеспечивающих формирование более честной предпринимательской среды. Наши предложения касались, например, введения запрета на занятие коммерческой деятельностью, отзыва имущества, создания института омбудсмена по неплатежеспособности, ликвидации коммерческого объединения, обнародования данных судебных исполнителей относительно исполнительного производства. Министерство юстиции обещало приступить к осуществлению неотложных изменений еще в 2017 году, однако работа была перенесена на 2018 год.

Более гибкие правила времени дежурства

Мы предложили изменить правила дежурства таким образом, чтобы они стали более гибкими в тех сферах, где необходимо обеспечить круглосуточную бесперебойную работу. Однако вследствие противодействия профсоюзов это предложение не было включено в закон о трудовом договоре.

Продолжилась борьба с зарплатами в конвертах

В 2017 году в центре внимания по-прежнему находилась тема заработной платы в конвертах, направленная на повышение осведомленности как работодателей, так и работников относительно негативных последствий, сопутствующих выплате «серых» зарплат. Для этой цели весной и осенью в сотрудничестве с налоговым департаментом мы провели опрос среди своих членов на тему неофициальной оплаты труда. Кроме того, в закон был внесен целый ряд изменений, способствующих сокращению масштабов выплаты зарплаты в конвертах (например, обнародование оборота и численности работников, требование выплаты 70 процентов зарплаты при участии в тендерах на выполнение строительных работ). Для грузовых транспортных средств введена плата за пользование шоссейными дорогами. С нынешнего года была введена плата за пользование шоссейными дорогами для грузовых транспортных средств массой, превышающей 3,5 тонны. В разработку условий этой платы была вовлечена и Палата. Например, мы выходили со следующим предложением: если государство примет решение о введении платы за пользование дорогами для большегрузных автомобилей, то весь доход в полном объеме следует направить на строительство и обслуживание шоссейных дорог. Однако данное предложение, к сожалению, не было принято во внимание. Помимо этого мы предлагали сократить годовую ставку платы за пользование дорогами, поскольку она была выше, чем ставки в Латвии и Литве. Но и это предложение также не было учтено. Вместе с тем, хотя бы частично было принято к сведению наше предложение о сокращении ставки дорожного сбора для более экологичных большегрузных автомобилей.

Продолжилась разработка добрых традиций в цепочке поставок продуктов питания

В сотрудничестве с Эстонским союзом предприятий пищевой промышленности, Эстонским союзом предприятий торговли и Эстонской сельскохозяйственно-торговой палатой в 2017 году мы вышли на финишную прямую в работе над составлением добрых традиций. Надеемся, что еще в первой половине 2018 года документ, определяющий добрые традиции, будет подписан. Целью составления этого перечня является ограничение нечестных приемов в торговле, улучшение сотрудничества между производителями продовольственных товаров и розничной торговлей, а также повышение эффективности всей цепочки поставок по сравнению с её сегодняшним уровнем.

Обнародование сведений о действительных получателях выгоды

В 2017 году свой окончательный облик обрел новый закон о препятствовании отмыванию денег и финансированию терроризма, который, кроме прочего, обязывает всех предпринимателей Эстонии обнародовать сведения о действительных получателях выгоды своего предприятия. В процессе согласования законопроекта мы внесли целый ряд предложений, связанных с этим изменением. К примеру, если в первоначальном проекте закона обязанность представления сведений о действительных получателях выгоды и гарантирования их достоверности предусматривалась только в отношении члена правления, то на сегодняшний день она была расширена также на акционеров и пайщиков предприятия. Обязанность обнародования сведений о действительных получателях выгоды вступает в силу с сентября 2018 г.

Возникновение приграничной торговли

На протяжении всего минувшего года мы привлекали внимание государства к происходящей на южной границе Эстонии приграничной торговле, вследствие которой в 2017 году государство недополучило десятки миллионов евро. В конце года государство осознало масштаб проблемы приграничной торговли, и под давлением различных заинтересованных групп согласилось наполовину сократить за-

планированное на 2018 год повышение акциза на алкоголь.

Завершено составление «Зеленой книги промышленной политики»

В конце года правительство одобрило «Зеленую книгу промышленной политики», к разработке которой была привлечена и Торговая палата. В «Зеленой книге», кроме прочего, взят курс на широкое применение цифровых технологий в промышленном секторе, расширение сотрудничества между предприятиями и научными учреждениями, повышение доступности финансовых средств и совершенствование соответствия умений работников потребностям промышленного сектора.

Продолжилась реализация проекта «нулевой бюрократии»

В конце 2015 года, в рамках проекта так называемой «нулевой бюрократии» мы представили государственным органам 62 конкретных предложения, направленных на сокращение административной нагрузки предпринимателей. К концу 2017 года государство провело в жизнь 16 наших предложений (например, сократился объем бюрократических препон в связи с приемом на работу иностранцев; работодатель более не должен ежемесячно подавать государству ходатайство об уплате социального налога за человека с особыми потребностями), кроме того, более 30 предложений еще находится на рассмотрении. Согласно прогнозам, для реализации всех инициатив государству потребуется еще несколько лет, и сегодня оно немного отстает от первоначального графика.

Продолжилась разработка нового закона о водопроводно-канализационных сетях общего пользования

Начавшееся в 2016 году составление закона о водопроводно-канализационных сетях общего пользования в 2017 году было продолжено. К этому процессу была привлечена также Палата, выступавшая за то, чтобы в связи с новым законом не были установлены неразумные обязанности, прежде всего, для промышленных предприятий. В 2018 году эта работа будет продолжена.

КОНСУЛЬТАЦИИ ЮРИСТОВ ПО-ПРЕЖНЕМУ ЦЕНЯТСЯ ДОСТАТОЧНО ВЫСОКО

В 2017 году члены Торговой палаты активно пользовались услугами наших юристов, которые консультировали их по вопросам, касающимся всех важнейших сфер деятельности, с которыми предприниматели сталкиваются в своей повседневной работе.

Арбитражный суд в 2017 году

- В 2017 году в Арбитражный суд поступило 22 исковых заявления, и для окончательного решения спора Арбитражному суду были переданы материалы 3-х дел (в том числе дела, принятые к производству в 2016 году).
- В трех случаях исковые материалы были возвращены, и производство прекращено по той причине, что стороны нашли решение до реального начала судебного производства.
- В 2017 году было принято в общей сложности 14 решений (в том числе по делам, принятым к производству в 2016 году). Семь решений было вынесено по международным делам.
- Из числа поступивших в 2017 году дел в 9 случаях, по меньшей мере, одной из сторон был участник, находящийся за пределами Эстонии. В международных спорах сторонами являлись коммерческие объединения из России, Литвы, Швейцарии, Казахстана, Польши, Мальты, Турции, Объединенных Арабских Эмиратов и Франции.
- Причиной и объектами споров в основном являлись договоры. На договоры купли-продажи и договоры займа в этом году пришлось около $\frac{3}{4}$ всех споров, остальную часть составляли споры по договорам аренды, поставки и пр. Среди прочего в Арбитражный суд поступили обращения с просьбой взыскать неполученную прибыль и компенсацию за причиненный ущерб. В нескольких случаях Арбитражный суд должен был установить действительность договора. Споры, проистекающие из строительных и связанных с ними договоров, в 2017 году несколько отодвинулись на второй план.

ЕВРОПЕЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ И СОЦИАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

В расположенном в Брюсселе Европейском экономическом и социальном комитете (ЕКЭСВ), являющемся консультативным органом и состоящем из представителей гражданского общества Европы, в качестве представителя Эстонской торгово-промышленной палаты продолжила работу Реэт Тедер. Как представитель интересов предпринимателей она по-прежнему входила в состав группы работодателей и активно участвовала в работе трех разных секций: INT (внутренний рынок, защита прав потребителя), ECO (макроэкономика, налоговая политика) и TEN (транспорт, энергия, инфраструктура, инфотехнология).

ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

В 2017 году Палата активно участвовала в запущенной еще в предыдущем году программе обучения предпринимательству «Edu ja Tegu» (Успех и дело). Эта реализуемая по инициативе Министерства образования и науки всеэстонская программа нацелена на продвижение обучения предпринимательству на всех уровнях образования и углубление предпринимчивого образа мысли.

Программа оказала заметное влияние на развитие предпринимчивости и обучение предпринимательству. Мы провели обучение большого количества преподавателей, обучающихся основам коммерческой деятельности, возросло количество школ, в которых учащиеся обучаются предпринимательству, и было учреждено рекордное количество учебных фирм. Таким образом, как в системе образования, так и в обществе в целом приходит понимание важности обучения предпринимательству, и осведомленность в этой сфере, вероятно, будет расти и дальше. При этом мы внесли свой вклад в развитие сотрудничества между школами и предприятиями с тем, чтобы преподаваемые в школе дисциплины были как можно ближе связаны с жизнью и носили практический характер. На эту тему прошел также и организованный сетью сотрудничества «Содействие развитию пред-

принимчивости» зимний семинар «Õppetöö rõnevaks ja eluliseks koostöös ettevõtjatega» (Более увлекательная и связанная с жизнью учеба в сотрудничестве с предпринимателями), собравший около 100 представителей предприятий и школ. В сотрудничестве с программой обучения предпринимательству «Edu ja Tegu» (Успех и дело) на семинаре впервые было выражено признание также и людям, занимающимся продвижением обучения предпринимательству в Эстонии.

В рамках программы обучения предпринимательству на основе получившей подтверждение практики были разработаны также модули обучения предпринимательству, которые вскоре планируется применять в школах в процессе внедрения данного обучения на всех уровнях образования. Для того чтобы преподаваемый предмет был как можно больше приближен к реальной жизни, соответствовал знаниям и умениям, необходимым для уверенных действий в мире предпринимательства, Торговая палата привлекла к работе предпринимателей с целью разработки соответствующих модулей. Именно те, кто на практике занимается коммерческой деятельностью, обладают лучшим представлением о том, чему именно необходимо учить молодежь в сфере предпринимательства.

Координируемая Торговой палатой сеть сотрудничества предприятий «Содействие развитию предпринимчивости» в 2017 году продолжала заниматься тематикой потребности в рабочей силе, работы и подготовки молодежи к трудовой жизни, а также воспитания нового поколения работников для предприятий. На семинаре «Noor töötaja kui väärtus!?» (Молодой работник как ценность!?) мы собрали свыше 60 представителей сферы образования и предпринимательства в целях поиска решений общих проблем, связанных с сокращением численности рабочей силы. По инициативе сети в 2016 году мы предложили внести изменения в законоположения, касающиеся работы несовершеннолетних, которые вступили в силу в июне 2017 года. Например, начиная с минувшего года, выполнившим школьную обязанность несовершеннолетним разрешается работать 8 часов

в день и 40 часов в неделю. Достигший, по меньшей мере, 13-летнего возраста и обязанный учиться в школе несовершеннолетний во время школьных каникул может работать 7 часов в день и 35 часов в неделю. Целью изменений является предоставление несовершеннолетним лучших возможностей для работы и освоения трудовых навыков.

В прошлом году было положено начало также и двум большим проектам, затрагивающим упомянутые выше темы. Одним из них является инициатива «Tööle kaasa!» (Вместе на работу!). Цель проекта – ознакомить молодежь с происходящим в мире труда при активном сотрудничестве трех важных сторон – школы, родителей и их работодателей. Мероприятия инициативы пройдут по всей Эстонии с 12 по 16 февраля 2018 года при активном содействии SA Innove и Министерства образования и науки. Целью второго проекта под названием «ApprEnt» является развитие обучения в системе высшего образования на базе места работы. Проект финансируется Европейской комиссией, и к его реализации привлечен целый ряд университетов и предпринимательских организаций по всей Европе. Оба проекта свой полный размах обретут уже в 2018 году.

УСЛУГИ

Бизнес-визиты и делегации, А также встречи с целью Установления контактов

В течение года мы участвовали в подготовке и проведении целого ряда бизнес-визитов на высоком уровне. В частности мы

- сформировали делегации предпринимателей, сопровождавшие Президента Республики во время государственных визитов в Грузию и Финляндскую Республику
- подготовили делегации представителей деловых кругов, сопровождавшие премьер-министра во время его визита США и во Францию
- участвовали в организации бизнес-делегации, сопровождавшей министра предпринимательства и инфотехнологии во время визита в Государство Израиль
- организовали бизнес-визиты на высоком уровне в Бенин, Нигерию, Кот-д'Ивуар, Гану и Южно-Африканскую Республику.

Мы также организовали поездки предпринимателей с целью установления контактов в Беларусь и Китай. Последняя была проведена в сотрудничестве с EAS и софинансировалась из средств Европейского фонда регионального развития. В сотрудничестве с агентством Instar EBC, занимающимся созданием бренда работодателя, мы впервые организовали поездку в Хельсинки для руководителей по работе с персоналом, целью которой было установление деловых связей.

В течение года мы организовали прием пяти бизнес-делегаций на высоком уровне, прибывших из Грузии, Китая, Ирана, Кении, Польши и Узбекистана. Поскольку в минувшем году Эстония председательствовала в Совете Европейского союза, нам пришлось принимать целый ряд делегаций как из дальних, так и из соседних государств, которые посетили Эстонию в рамках мероприятий программы председательства. Кроме того, мы организовали встречи по установлению контактов для целого ряда иностранных делегаций.

Торговая палата имела также возможность в сотрудничестве с министерством иностранных дел пригласить в Эстонию в рамках проекта сотрудничества по развитию целый ряд бизнес-делегаций и организовать визиты на высоком уровне с целью представления экономики и предпринимательской среды Эстонии, а также установления долгосрочных деловых связей с предпринимателями из выбранных развивающихся стран. Некоторые из перечисленных выше визитов проходили именно в рамках данного проекта.

Консультирование по вопросам в сфере экспорта и внешней торговли

В 2016 году мы приступили к предложению услуги консультирования по вопросам в сфере экспорта, и в минувшем году эта работа была продолжена. В состав исполнительного аппарата Торговой палаты входят специалисты, обладающие многолетним опытом развития международных отношений, благодаря чему консультирование по вопросам экспорта оказало серьезную поддержку как начинающим, так и опытным экспортерам. Для пер-

вой группы Торговая палата является, скорее, источником инструкций и рекомендаций, необходимых для начала занятия экспортной деятельностью. Для представителей второй группы мы занимаемся поиском конкретных контактов на определенном целевом рынке, которые еще не вошли в сеть партнеров предпринимателя.

Работники Торговой палаты уже на протяжении многих лет предлагают своим клиентам консультирование по внешнеторговым вопросам. Экспортеры, направляющие свои товары в третьи страны, благодарят нас, утверждая, что наше содействие в существенной степени облегчило работу их предприятий. Особенно ценят консультирование те, кто прежде редко или вообще не имел дела с внешнеторговыми документами.

Представление целевых рынков в торговой палате

Под зонтичным брендом Академии экспорта мы продолжили проведение семинаров на тему целевых рынков. В первой половине 2017 года основное внимание было сосредоточено на ближних рынках (Финляндии, Швеции, Латвии и Литвы), кроме того, рассматривались рынки США и Великобритании. Во втором полугодии в центре нашего внимания находились рынки Центральной Европы (Польши, Чехии, Австрии, Швейцарии и Германии).

Мы приступили к работе в формате клуба Академии экспорта, предназначенного для руководителей по экспорту, а также других людей, выполняющих связанные с экспортом функции. Ежемесячные встречи клуба в стиле «networking» проводились в различных интересных и увлекательных местах. Инициативу клубов Академии экспорта поддержал также и Таллиннский департамент предпринимательства.

Мы продолжили также традиционные встречи с послами Эстонии и дипломатами – советниками по экономическим вопросам. В 2017 году при их содействии были рассмотрены рынки следующих стран: государства Балканского полуострова, Канада, Казахстан, Израиль,

Швеция, Дания и США. Благодаря участию посла Эстонии в Латвийской Республике в ходе встреч, состоявшихся как в Таллинне, так и в Тарту, мы ознакомили предпринимателей с информацией об изменениях в сфере налогообложения Латвии.

В ходе проведения первого Латиноамериканского форума мы ознакомили эстонских предпринимателей с возможностями международного бизнеса в различных государствах Латинской Америки. Мероприятие прошло в министерстве иностранных дел, и его проведение стало возможным благодаря финансированию проекта сотрудничества по развитию. Мы провели целый ряд бизнес-форумов, в ходе которых представили их участникам условия предпринимательской деятельности в различных государствах. В 2017 году повышенный интерес к Эстонии проявляли китайские коммерсанты. Мы провели два нацеленных на Китай бизнес-форума, а также один специализированный форум, посвященный Гонконгу.

Предоставляемые в рамках сети Enterprise Europe Network услуги по установлению контактов и мониторинг конкурсов на поставку

Деятельность сети Enterprise Europe Network (EEN), софинансируемая Европейской комиссией (COSME, Horizon 2020), пятью эстонскими партнерами и фондом EAS, продолжилась и в 2017 году. Европейская комиссия провела в средствах массовой коммуникации широко-масштабную кампанию по представлению деятельности EEN, прямым результатом которой стал рост запросов со стороны предприятий. Торговая палата была соорганизатором состоявшейся в Таллинне ежегодной конференции сети EEN, на которой в Эстонии собрались более 800 участников из 66 стран.

Программа Erasmus для молодых предпринимателей

В январе 2017 года мы успешно завершили двухлетнюю программу «Erasmus для молодых предпринимателей» (EYE), которая финансировалась Европейской комиссией и охватывала все государства Европейского союза. EYE – это общеевропейская програм-

ма обмена, предоставляющая начинающим предпринимателям, а также тем, кто желает стать предпринимателем, возможность учиться у опытных предпринимателей в других участвующих в программе странах.

При содействии EYE на учебу к зарубежным партнёрам было направлено 9 эстонских предпринимателей, и у себя мы принимали двух иностранных предпринимателей. Тем самым оказывалась поддержка полезному для обеих сторон сотрудничеству, в рамках которого участники находили в Европе новые рынки, идеи и деловых партнеров, а также различные бизнес-возможности для развития предприятия.

Внешняя торговля

В 2017 году продолжился рост количества оформленных Торговой палатой сертификатов происхождения. Если в 2015 году мы выдали 16 726 сертификатов происхождения и подтверждения документов, в 2016 году – 17 065, то в 2017 году их число уже достигло 18 312.

В минувшем году продолжалось активное использование книжек АТА, которых мы выдали 123 экземпляра.

Мы организовали встречу за круглым столом по вопросам внешней торговли, в ходе которой экспедиторы, логистики и представители фирм-перевозчиков совместно с представителями российской и эстонской таможни обсуждали вступившие в России в силу особенности оформления транзита в электронном формате.

Мы являемся партнерами министерства иностранных дел и Европейской комиссии при решении вопросов, касающихся внешней торговли.

Обучение и семинары

В 2017 году мы провели около 130 курсов обучения и семинаров, в которых участвовало в общей сложности свыше двух тысяч человек. Тематами семинаров и обучения были финансы и бухгалтерский учет, обязанности членов правления, различные целевые рынки, защита прав потребителя, творческая экономика, набор работников за рубежом и пр.

ЙЫХВИСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

В 2017 году Йыхвиское представительство Торговой палаты продолжило свою деятельность с целью повышения эффективности коммерческой деятельности предприятий и расширения экспортных возможностей.

Выражение признания лучшим предприятиям

С целью повышения роли и значимости предпринимательства и предприимчивости в Ида-Вирумаа Йыхвиское представительство Торговой палаты совместно с партнерами провело конкурс «Предприятия года Ида-Вирумаа 2017».

На церемонии награждения, состоявшейся в усадьбе Мяэтагузе, были объявлены победители в семи категориях: малое предприятие, туристическое предприятие, предприятие-дебютант, лучшее предприятие, использовавшее субсидии ЕС, друг предпринимателей, предприимчивое достижение молодых и лучшее достижение года в предпринимательской сфере. Титула лучшего достижения 2017 года в предпринимательской сфере Ида-Вирумаа был удостоен действующий в порту Силламяэ член Торговой палаты – акционерное общество Silsteve, запустившее в эксплуатацию новый терминал для контейнерных перевозок.

Представление инвестиционных возможностей

В условиях растущей экономики многие предприятия заинтересованы в расширении своей деятельности, однако для реализации этой задачи им не хватает финансов. С целью представления предприятиям возможностей привлечения денежных средств посредством инвестиционного плана Европейской комиссии Торговая палата в сотрудничестве с эстонским представительством Европейской комиссии организовала ряд информационных мероприятий, прошедших в Нарва-Йыэсуу и Нарве.

В Риге состоялся инвестиционный семинар, организованный при участии партнеров по сотрудничеству – Латвийской торгово-промышленной палаты и Целевого учреждения «Развитие промышленных парков Ида-Ви-

румаа», основной целью которого было представление иностранным инвесторам инвестиционной среды Эстонии и более конкретно – Ида-Вирумаа.

Мероприятия

2017-й год для большинства предприятий был успешным, причем, стоимость денег оставалась низкой, поэтому многие из них начали поиски средств для стимулирования роста. Одной из возможностей быстрого расширения коммерческой деятельности является перенятие других предприятий, поэтому на семинаре для заинтересованных в расширении предприятий, организованном в Таллинне в сотрудничестве с Investment Agency, речь шла о правовых аспектах сделок по перенятию, о финансировании сделок, а также об оценке стоимости предприятий.

На очередном семинаре «Указатель направления» в Нарве, организованном в сотрудничестве с департаментом защиты прав потребителей, предприятия, занимающиеся розничной торговлей, получили полный обзор тематики, связанной с продажей детских товаров.

Активное участие в дискуссиях на важнейшие темы

В 2017 году Йыхвиское представительство Торговой палаты отражало мнения предпринимателей в медийных изданиях и представляло их интересы в советах Ида-Вирусского центра профессионального образования, а также Ида-Вирусского центра предпринимательства.

В процессе организации работы Йыхвиского информационного центра Europe Direct происходил обмен информацией, и осуществлялось сотрудничество с Эстонским представительством Европейской комиссии.

ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

В дополнение к ответам на обычные информационные запросы членов Палаты и их консультированию по правовым и хозяйственным вопросам в 2017 году Тартуское представительство занималось также и следующей деятельностью.

Мероприятия

В течение года мы организовали 16 курсов обучения и семинаров. Принимая во внимание происходившие в законодательстве изменения, мы провели пользовавшиеся популярностью курсы обучения, касавшиеся составления годового хозяйственного отчета и системы налогообложения. Кроме того, при участии Торговой палаты Фонд EAS запустил серию обучения развитию экспорта и разработке продукта. Представительство оказало поддержку проведению в Тарту пяти курсов обучения.

Эстонско-латвийский проект трансграничного сотрудничества

Был запущен софинансируемый по программе Interreg Эстонско-латвийский проект трансграничного сотрудничества Delbi 2, направленный на предпринимателей Южной Эстонии и Северной Латвии. Партнерами проекта являются Латвийская торгово-промышленная палата, Эстонская торгово-промышленная палата, Тартуский научный парк и представительство Эстонской торгово-промышленной палаты в Латвии. Приоритетными секторами проекта являются лесоматериалы, продукты питания и туризм.

При поддержке проекта Delbi 2 эстонские предприятия участвовали в работе выставки в Валмиере, а латвийские фирмы – в Тартуской выставке строительства и интерьера. В рамках Тартуской недели предпринимательства прошел эстонско-латвийский семинар, на котором были представлены инновационные решения для деревообрабатывающей промышленности, а также мероприятие по установлению контактов. В ходе проведения дней предпринимательства в Видземе состоялась конференция, на которой анализировались возможности эстонско-латвийского сотрудничества. В ноябре в Риге прошел Эстонско-латвийский бизнес-форум, внимание которого было сосредоточено на связанных с туризмом проблемах и вызовах. В работе форума участвовали также представители эстонских и латвийских туристических фирм и ведомств. В Риге для делегации представителей туристических фирм были организованы деловые встречи с представляющими для них интерес

фирмами и организациями. Реализация проекта Delbi 2 продолжится до 2020 года.

Участие в рабочих группах

Представительство участвовало в работе целого ряда различных рабочих групп и комиссий, деятельность которых направлена на продвижение и развитие местного предпринимательства.

Мы участвовали также в работе совета Фонда «Тартуская бизнес-консультация».

ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Деятельность Пярнуского представительства в 2016 году была ориентирована на предложение услуг предприятиям, действующим как в Пярнуском регионе, так и в других местах Эстонии. С этой целью мы проводили обучение и бизнес-завтраки, а также содействовали установлению деловых контактов на внешних рынках.

Мероприятия

В 2017 году Пярнуское представительство провело 16 обучающих семинаров, в которых приняло участие свыше 600 человек. По традиции известные лекторы и специалисты выступили на темы, представляющие интерес для предпринимателей. Наиболее актуальной была тематика, связанная с новыми налоговыми изменениями правительства.

В местном сообществе своего рода торговой маркой стали организуемые нами деловые завтраки, на которых с предпринимателями и представителями публичного сектора встречаются интересные собеседники. На состоявшихся в минувшем году трех бизнес-завтраках перед многочисленной публикой выступили министр предпринимательства и инфотехнологии Урве Пало, министр экономики и инфраструктуры Кадри Симсон, а также министр финансов Тоомас Тынисте. Все выступавшие говорили на актуальные темы своей сферы управления.

Участие в работе совета консультантов

Мы принимали участие в работе совета кон-

сультантов Пярнуского центра профессионального образования.

Выражение признания лучшим предприятиям Лауреатом конкурса на соискание премии «Ответственный предприниматель Пярнумаа», проводившегося Пярнуским представителем в восьмой раз, в 2017 году стали Taritvo AS и руководитель предприятия Ханну Тёрмялехто.

Премия присуждается предприятию, деятельность которого в существенной мере способствовала развитию местного общества, экономические показатели оставались стабильно положительными на протяжении нескольких лет, и его деятельность была направлена на внешние рынки. Фирма Taritvo начала свою деятельность в 1996 году с производства мебели в Килинги-Нымме, надежно обеспечивая работой 70–80 человек и продавая 95% своей продукции на экспорт. Предприятие успешно пережило и период экономического кризиса, а два года назад Taritvo купила расположенное в Пярну мебельное производство AS Preabi, удостоенное в нынешнем году звания экспортера года.

Зарубежные выставки

В задачи Пярнуского представительства входит организация строительства двух эстонских государственных выставочных стендов на выставке продуктов питания и напитков SIAL в Шанхае (Китай), а также доставка на выставку образцов продукции и рекламных материалов, участвующих в экспозиции эстонских предприятий.

Вклад в организацию и участие

- Неделя предпринимательства Пярнумаа
- Защита работ ученических фирм Пярнумаа
- Конкурс идей создателей будущего «Новые возможности для развития предпринимательства в Пярнумаа»
- Общеэстонская рождественская ярмарка ученических фирм «Рождество в Пярнумаа 2017»
- Учебный визит в Пярнумаа Целевого учреждения «Центр развития Ярвамаа».

КУРЕССААРЕСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Целью деятельности Сааремааского представительства являлось обеспечение доступности для членов Палаты повседневных услуг, консультаций, семинаров, обучения, а также возможности получения сертификатов происхождения и др.

В 2017 году Сааремааское представительство выдало и подтвердило 58 внешнеторговых документов.

КАНАЛ ОБЩЕНИЯ МЕЖДУ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМИ

ВЕСЕННИЙ БАЛ

8 апреля в Концертном зале «Эстония» в 21-й раз прошел Весенний бал Торговой палаты. Вечер вела блестящая Теэле Вийра, которая вместе с Калле Сеппом позаботилась о музыкальной стороне бала. С запоминающимися номерами выступили танцоры варьете Виру, в кафе Pizzicato музицировал гитарист Кайдо Кодумяэ, а художник Кууло Вахтер писал портреты гостей.

Калле Сепп провел благотворительный аукцион, доход от которого был направлен в Фонд поддержки Таллиннской детской больницы. Впервые на Весеннем балу были представлены фотокабинки фирмы Photobooth, в которых гости могли сделать интересные фотографии, а также уголок красоты фирмы Tradehouse, стилисты которой придавали завершающий штрих внешности участников перед тем, как они запечатлевали свой образ на фотографии. Фирма Olympic Casino доставила на место столы для популярной карточной игры blackjack и рулетки, за которыми гости могли попытаться счастья.

Между всеми участниками бала были разыграны украшения ювелирного салона Sangla, а также поездка в Будапешт, которую предлагали фирмы Estravel и Finnair.

На Весеннем балу были также вручены знаки почета Торговой палаты тем людям, которые

сыграли важную роль в формировании предпринимательской среды Эстонии.

Знак почета I класса

Тийна Мыйс (Genteel AS)
Энн Кунила (NG Investeeringud OÜ)
Яак Нигул (Tarmeko KV OÜ)
Антс Силд (Baltic Computer Systems AS)

Знак почета II класса

Урмас Варблане (Тартуский университет)
Вяйно Рейнарт (Министерство иностранных дел)
Андрус Моссов (Silberauto AS)

Знак почета III класса

Юри Йыэма (Недоходное объединение Эстонский союз инфотехнологии и телекоммуникации)
Тоомас Кууда (Эстонская торгово-промышленная палата)

ТЕННИСНЫЙ ТУРНИР

27 мая в Пярну собрались члены Палаты – любители тенниса, чтобы померяться силами между собой. Турнир по теннису проводился уже в 21-й раз.

Победителями продолжавшегося целый день турнира стали Ивар Теннокесе (SMARTdo OÜ) и Свен Тоомла (AD Baltic AS), которые в финальном поединке победили Вахура Роосаара (Wendre AS) и Тоомаса Пыллу (Veikand AS). Третье место завоевали Лидия Иванова (Group Logistics OÜ) и Сулев Алайыэ (EAS). Утешительный турнир выиграли Янар Калмус (IPF Digital Estonia OÜ) и Аде Антон (Hals Trading AS).

ТУРНИР ПО ГОЛЬФУ

7 июня в гольф-центре Нийтвялья состоялся IV-й турнир Торговой палаты по гольфу, в котором участвовали 18 команд. Турнир по гольфу проводился в сотрудничестве с Matek AS.

Результаты

I место – Q-haus Baltic OÜ
Меэлис Кряманн, Ристо Микк, Тыну Каттай, Эвелина Шамрай, Эрика Мюллер

II место – Seesam Insurance AS
Мартти-Стен Мерилай, Кристиан Каннелмяэ,
Трийн Янес, Лильян Мяннисте
III место – Ernst & Young Baltic AS
Ивар Кийгемяги, Эрик Оя, Мерит Кунгла, Ана-
стасия Мебалд, Андрус Арбейтер.
Выставленные фирмой Turkish Airlines авиа-
билеты в Португалию по воле фортуны выигра-
ла Сигре Рятсеп (Directo OÜ).

ОТКРЫТИЕ БИЗНЕС-СЕЗОНА

По уже сложившейся традиции в последнюю субботу августа вместе с нашими достойными предприятиями-членами и партнерами по сотрудничеству мы открываем новый бизнес-сезон. На этот раз 26 августа мы пригласили своих членов в Тарту, в винокурню Эстонского национального музея. День был наполнен интересными мероприятиями, которые предлагали наши добрые партнеры. Гости имели также возможность ознакомиться с экспозицией музея и Перевернутым Домом, послушать выступление певицы Birgit и понаблюдать за увлекательными опытами научного театра АННАА. Мы разыграли множество призов, главным из которых стала предлагаемая фирмами Estravel и Nordica семейная поездка в Мюнхен, которую выиграл Тармо Трей (Lemminkäinen Eesti AS).

ПРИЕМ ПО СЛУЧАЮ ГОДОВЩИНЫ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ

9 ноября в здании Большой гильдии исторического музея мы отмечали 92-ю годовщину Торговой палаты. На торжественном приеме благодарственными грамотами были отмечены предприятия, являющиеся членами Торговой палаты уже в течение 30 лет. Грамоты были вручены Эстонскому институту конъюнктуры AS, EKE Invest AS, Mainor AS, Mööblimaja AS, Saaremaa Piimatööstus AS, Skano Furniture Factory OÜ и Таллиннскому техническому университету. Развлекательную программу предложили воспитанники музыкальной школы под руководством Ханны-Лийны Выса, а также пианист Андрус Раннаээре.

ДРУГИЕ МЕРОПРИЯТИЯ

Мы провели в Торговой палате 4 приема, на которых вручили свидетельства о членстве в Палате её новым членам. В ходе мероприятия мы представили также деятельность Палаты и ближе познакомимся с её новыми членами.

Торгово-промышленная палата благодарит партнеров по сотрудничеству: *Silberauto, Estravel, Finnair, Prike, Tradehouse, Photobooth, Sangla Juveeliasalong, Dermoshop, Olympic Casino, Stillabunt, Eesti Kontsert, Датско-Эстонская торговая палата, Финско-Эстонская торговая палата, Шведская торговая палата в Эстонии, Turkish Airlines, Nordic Hotel Forum, Olde Hansa, D'Difference, Niitvälja Golf, Saku Õlletehas, Matek, Nordica, Salvest, A. Le Coq, Caviar Catering, Dorpat, Lydia, NUKU, Realist Käsitööjoogid, Издательство TEA, Эстонская школа массажа и терапии, Трудовая инспекция, Premia, Эстонский национальный музей и Перевернутый дом.*

ПЕЧАТНЫЕ ИЗДАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ

В 2017 году вышли в свет:

- 11 номеров печатного органа Торговой палаты «Teataja»
- 11 номеров печатного органа Торговой палаты на русском языке «Вестник»
- новостные рассылки: e-Teataja, э-Вестник, а также e-News
- Estonian Export Directory 2016 (Каталог экспортеров Эстонии)
- Информационный бюллетень «Export News».

В августе 2017 года Торговая палата приступила к выпуску электронного информационного бюллетеня «Export News», представляющего экспортирующие предприятия Эстонии. Цель издания – знакомить читателя с деятельностью и достижениями эстонских экспортеров на международной арене. Получателями бюллетеня являются иностранные посольства в Эстонии и за рубежом,граничные представительства эстонского государства и EAS, почетные консулы, торговые

палаты иностранных государств и др. (всего около 500 контактов). В 2017 году палата разослала два бюллетеня, со всеми статьями которого можно ознакомиться на англоязычном сайте Торговой палаты по адресу: www.koda.ee/en/news.

ОБЩЕНИЕ СО СМИ

Эстонская торгово-промышленная палата является одной из самых уважаемых организаций, чье мнение относительно тематики, касающейся экономической среды и предпринимательства, всегда ценилось достаточно высоко. Средства массовой коммуникации активно берут на вооружение материалы Торговой палаты с целью их использования в публичном пространстве.

В 2017 году Торгово-промышленная палата упоминалась в СМИ в общей сложности 1849 раз. В течение года Торговая палата разослала свыше 50 сообщений для прессы, кроме того, множество важных для предпринимателей тем нашли отражение в печати, благодаря домашней странице и информационным рассылкам Торговой палаты. В минувшем году вниманию общественности было предложено 15 статей, освещавших мнение Торговой палаты.

С целью информирования представителей СМИ в течение года было проведено 6 пресс-конференций. Две из них были созданы для представления результатов опроса, посвященного зарплатам в конвертах, две – с целью обнародования результатов исследования приграничной торговли, одна касалась проблематики налоговых изменений, а на заседании открытого круглого стола рассматривалась тема налога на упаковку.

ТОРГОВАЯ ПАЛАТА И ИТ-РАЗРАБОТКИ

В 2017 году в сотрудничестве с дизайнерским агентством Velvet и предприятием Wunder Estonia, занимающимся ИТ-разработками, мы обновили свою веб-среду по адресу: www.koda.ee.

В 2017 году мы впервые разослали всем предприятиям-членам также и электронные свидетельства о членстве в Палате.

ТАБЛИЦА ПЕРВЕНСТВА ЭСТОНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ ПО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ 2017

Целью составления таблицы первенства по конкурентоспособности является определение самых конкурентоспособных предприятий, предоставление фирмам возможности сравнить свою деятельность с результатами других коллег и дать оценку успешности, результативности и устойчивости развития предприятий Эстонии.

Самые конкурентоспособные предприятия 2017 года:

- крупное предприятие – **Tallink Grupp AS**
- микро-, малое и среднее предприятие – **Hekotek AS**

Победители 2017 года по сферам деятельности:

- предприятие пищевой промышленности – **A. Le Coq AS**
- предприятие в сфере промышленности и энергетики – **Stora Enso Eesti AS**
- туристическое предприятие – **Tallink Grupp AS**
- предприятие оптовой торговли – **Silberauto AS**
- предприятие розничной торговли – **Tallinna Kaubamaja AS**
- предприятие сферы финансового посредничества – **Swedbank AS**
- строительное предприятие – **Merko Ehitus AS**
- предприятие в сфере связи, коммуникации и ИТ – **Nortal AS**
- предприятие обслуживания – **E.L.L. Kinnisvara AS**

Победители конкурса, проводимого Фондом содействия развитию предпринимательства (EAS) – «Премии в области предпринимательства» – вместе с лучшими участниками «Таблицы первенства по конкурентоспособности»

сти» боролись за звание «Предприятия года 2017». Титула «Предприятия года 2017» было удостоено предприятие **Magnetic MRO AS**, предлагающее услуги по ремонту и техническому обслуживанию самолетов.

Таблицы первенства, методика и вся касающаяся конкурса информация представлены также на портале: www.ettevotluskonkurss.ee.

ПРЕМИЯ МОЛОДОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ

В 2017 году Торговая палата и Swedbank уже в третий раз объявили конкурс на соискание премии «Молодого предпринимателя». Титула «Молодого предпринимателя 2017 года» и премии в размере 5 000 евро на этот раз была удостоена **Кристал Круустюк**, создатель и исполнительный директор предприятия Testlio OÜ. На состоявшейся 5 октября торжественной церемонии награждения лучших предприятий Эстонии премию лауреату вручила президент Керсти Кальюлайд.

Премия молодого предпринимателя предназначена для эстонских предпринимателей в возрасте до 30 лет за содействие развитию местного предпринимательства и выдающиеся успехи в предпринимательской деятельности. В 2017 году на соискание премии претендовали 23 предприимчивых молодых человека, из числа которых жюри выбирало победителя.

ESTONIAN
CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY

ANNUAL REPORT **2017**

61

THE CHAMBER'S POSITIONS IN 2017

62

TAX AMENDMENTS

"I would call on the government and all political parties to think together what we can do with the actual problem of the Estonian society and the negative demographic trends as well as ageing of the population. If we are not able to do anything about this, there is no miraculous tax system that would make us all happy and healthy and provide us with medical care in the future."

Toomas Luman in Vikerraadio's program Reporter's Hour, 7 December 2017

"I am still of the opinion that the global financial crisis is nothing compared to what we ourselves, because of our stupidity and excess eagerness, can do to stop entrepreneurship from developing. I dare to think that if even half of the 80 acts passed by the Parliament this year, would not have materialised, there would be no catastrophe. I rather think the result would have been positive for entrepreneurship and legal environment."

Toomas Luman's speech at the 92th anniversary reception, 9 November 2017

"One of the main starting points of the coalition agreement was to develop the economic environment and promote entrepreneurship. Estonia has been internationally known as a country with a good tax system, but now we find ourselves in a situation where large companies are considering alternative investment opportunities in the neighbouring countries."

Mait Palts in the opinion article Palts And Tamsar: Tax Policy With Blinds On; Postimees, 9 March 2017

"Increasing the tax burden never brings economic growth and fairer competition is not created via a complicated tax system. We have to keep in mind that higher tax collection comes from economic growth and export, not from new taxes."

Mait Palts in the opinion article The State Is Causing A Larger Tax Hole; Äripäev, 24 April 2017

LEGISLATIVE DRAFTING

"The representatives of the state claim that the provision of the law according to which there must be at least six months between the passing and entry into

force of tax amendments that have negative impact, is not functioning, because it has been written into a wrong law, even to the point that there are claims written down, which say that the legislator cannot be in violation of its obligations, if by passing of the law they have not observed the norms of another law of the same level. This makes me ask – how can it be so that when passing a new act, it does not need to be in line with previously passed acts?”

Toomas Luman’s speech at the opening of the business season in Tartu, 26 August 2017

“It is becoming a reality that the changing of things even for the sake of changing is the key to success. At least it seems to be the case in Estonian politics. It is important that the engine of the machine would work, but it is unimportant where the machine is going. It might even go off the road, but it is important that it could go ahead full speed.”

Toomas Luman’s speech at the Chamber’s Spring Ball, 8 April 2017

“When speaking about the Green Paper on Industrial Policy we have to remember that it is not important, which colour the paper is or how many policy documents are produce if no realistic steps follow, which would favour Estonian entrepreneurs and would help improving our competitiveness. Until that happens, the impact may be considered negative, because many hours of work have been spent. The care for entrepreneurs has to be shown in action and not only words.”

Mait Palts in Äripäev’s radio show From The Politicians’ Table, 28 December 2017

LABOUR MARKET

“In order for Estonia to achieve a situation where the typical pay gap no longer exists or is so small that it is referred to as a rarity, the entire society would have to pull their weight. Contribution of one official, minister or agency is not enough.”

Marko Udras in the opinion article Bureaucracy Not A Solution For Gender Pay Gap; Postimees, 7 February 2017

“Estonians are known as the people who are never satisfied with anything – the roads have holes in them, the ambulance or rescue arrives at the right

place too late, pensions are too small or nearly non-existent etc. But the ones who pay black salary or the ones who accept it do not want to think of that the money used to fund the abovementioned thing comes from taxes.”

Toomas Hansson in the opinion article A Boogieman Called Black Salary; Tartu Postimees, 7 June 2017

“The lack of workers is a serious problem for Estonia and this problem should not be intensified through the immigration quota or other artificial and unjustified restrictions. As a rule, hiring a foreign specialist is not the first choice for Estonian companies, but the last straw to be grasped when trying to alleviate the lack of labour.”

Marko Udras in the opinion article Harvard Diploma Does Not Ensure Residence Permit; Äripäev, 27 July 2017

“Back in the day, there were cashiers at the trains whose main function was to sell tickets and to know when does the train leave. The situation has changed over time – now that person is no longer just a ticket seller, but a customer service specialist who, in addition to selling the tickets, has to solve all the problems for the company and in essence design the company’s image.”

Mait Palts’ speech at the OSKA Conference LABOUR MARKET-EDUCATION, 30 November 2017

EDUCATION AND ENTREPRENEURIALISM

“One of our wishes in promoting entrepreneurialism has been to inject knowledge of entrepreneurship and enterprising attitudes into youth as often as possible. Even in music and physical education classes.” Mait Palts in the editorial of Teataja of the Chamber, December 2017

“For more than ten years the Chamber has persistently and without much turmoil defended that entrepreneurialism would be a natural part of the education system. So that the youth would be encouraged to be enterprising, creative, active and ready to take responsibility.”

Mait Palts in the editorial of Teataja of the Chamber, October 2017

ANNUAL REPORT

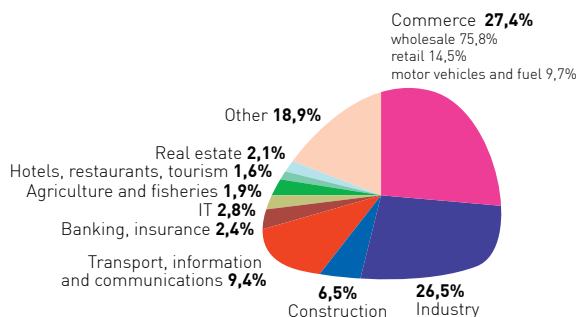
The Estonian Chamber of Commerce and Industry is

- an organisation based on voluntary membership that represents entrepreneurs with a mission to promote entrepreneurship through creating an entrepreneur-friendly business environment and providing practical services;
- the most influential, oldest and largest business organisation in Estonia that has a good international reputation;
- an equal partner for the government in forming the economic environment in Estonia.

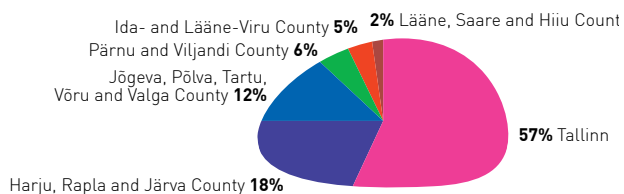
MEMBERS

As on 31 December 2017, the Chamber had 3,226 members. During the year 260 new members joined and 249 members left the Chamber.

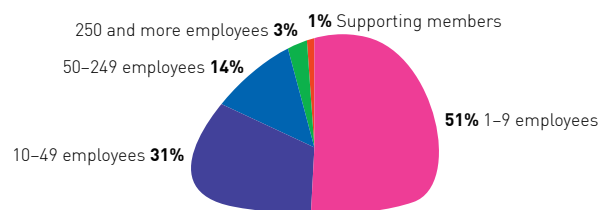
Distribution of Members by Areas of Activity

Distribution of Members by Regions

Distribution of Members by Number of Employees

REPRESENTING MEMBERS IN POLICY FORMATION

In 2017 we submitted to the ministries, parliament and other government bodies in total 110 written opinions on draft acts, development intents, action plans and other documents. Additionally, we made proposals on amending and updating the existing legal acts. Representatives of the Chamber also participated in the work of different working groups related to legislative drafting.

HIGHLIGHTS OF THE YEAR

Employee's accommodation costs exempt from the fringe benefit tax

Thanks to our efforts, since 1 July 2017 employers have the opportunity to compensate their employees' accommodation costs, which are not related to business trips, tax free. This is applicable if an employee's place of residence is at least 50 km away from the workplace and the employee has no residence closer to work. If a place of work is in Tartu or Tallinn, an employee's accommodation can be compensated tax free to the extent of 200 euros in a month, in other locations the limit is 100 euros.

New Public Procurement Act entered into force

On 1 September, the new Public Procurement Act entered into force. The new act contains several proposals made by the Chamber. With our initiative, the act now includes a provision, which obligates a company participating in a

construction procurement to pay its employees a salary that cannot be lower than 70 percent of the average salary of the same area of activity. Based on our proposal, the law also includes the bidder's obligation to justify why the information contained in the offer is marked as a business secret.

No packaging tax from the beginning of the new year

With the pressure from us, the state gave up the plan to establish packaging excise duty on placing on the market. For companies this means a considerable saving in the total amount of approximately €15-20 million per year.

Employer's opportunities for paying tax free for their employees' transport between home and work expanded

Thanks to our proposals, employers' costs on the transport of their employees between places of residence and work are no longer considered a fringe benefit, if an employee lives at least 50 km away from the workplace, or if the employer is organising the transport of its employees by bus or a vehicle for at least eight persons. The amendment entered into force on 1 August 2017 but was also applicable for the costs incurred already in July 2017.

Disclosing the number of employees and turnover

Since April 2017, based on our proposal, the Tax and Customs Board publishes on its website the turnover and number of employees of companies once in a quarter. The aim of the disclosure is to increase the transparency of the business environment, ensure fair competition and strengthen public supervision over tax compliance. The Tax and Customs Board continues to disclose on its website the sum of taxes paid to the state by all legal entities, and separately the sum of labour taxes.

Pledge income tax not imposed

With pressure from the Chamber and other business organisations, the state gave up the plan to impose a pledge income tax, which would have brought along taxing of loans granted inside a concern with income tax. Instead of the pledge income tax, the Income Tax Act, which entered into

force on 1 January 2018 now includes a principle according to which the Tax and Customs Board may tax loans granted to the parent undertaking and subsidiary of a parent undertaking if the conditions of the loan indicate that in essence the transaction is a hidden profit distribution.

Board members can now register as unemployed again

In 2014 the law was amended so that board members could no longer register as unemployed or receive unemployment benefit. This amendment was criticized among others by the Chancellor of Justice and the Supreme Court that found that such provision is in contradiction with the Constitution. The state took the criticism into account and since 2018 board members can register as unemployed persons again, if they do not receive a salary for performing their duties and meet other conditions of unemployment benefit.

Sweetened beverages tax not realised

The state was planning to establish the sweetened beverages tax from 2018, but as a result of the efforts of the Chamber and other business organisations, the state gave up the plan of establishing the lemonade tax. As a result, the state will not be able to collect approximately €15 million and no additional administrative burden will be placed on companies.

We want clarity regarding the legality of cancelling the lowering of the social tax

Less than two weeks before the lowering of the social tax rate, the state decided to cancel the decreasing of the tax rate from 33 percent to 32,5 percent. In relation to that we turned to court in 2017 in order to get an answer to the question if the rule of six months established in the Taxation Act is applicable to tax amendments at all. The Tallinn Administrative Court rejected our complaint, but the proceedings continue in the circuit court in 2018.

Immigration quota

In 2017, the immigration quota was filled already at the end of the summer and in order to solve the problem, the government summoned a working group, which consisted of representatives of different government agencies, scientists and interest groups, among others, a representative

of the Chamber of Commerce. After long discussions, the working group reached a compromise solution with which the quota is not abolished or increased, but a larger number of third country citizens will be able to come to work in Estonia. The solution offered by the working group is waiting for the government's approval in 2018.

Proposal to disclose tax decisions

In November 2017, we proposed the Ministry of Finance to disclose, similarly to the amount of tax arrears and taxes paid to the state, the tax decisions at the website of the Tax and Customs Board. Such amendment would give entrepreneurs as well the society in general, better possibilities for obtaining more information on cooperation partners and other persons. Additionally, disclosing the tax decisions will give explanations and guidelines on how to fulfil one's tax obligation, i.e. it will harmonise practices. In 2018 we will continue discussions with the Ministry of Finance, Tax and Customs Board and Data Protection Inspectorate to realise the proposals.

Excise duty concessions planned for high electricity consumption companies

At the end of 2017 the state prepared a draft establishing an excise duty concession of €0.5 per megawatt-hour for companies operating in processing industry or information-related activities. We expressed support for the draft but made a proposal to alleviate the criterion of high electricity consumption companies in order for a larger number of companies to be able to benefit from the concession. Hopefully the respective draft will be passed in 2018.

Proposals for alleviating problems related to insolvency

We made 11 proposals to the Ministry of Justice that in our opinion help to alleviate the problems related to insolvency and ensure a fairer business environment. For example, our proposals concerned establishing a prohibition on business, recovery of property, establishing the insolvency ombudsman's institution, dissolution of a company, disclosing of the bailiff's enforcement proceedings data. The Ministry of Justice promised to start with realising the urgent amendments in 2017, but it was postponed to 2018.

More flexible guard time rules

We made a proposal to change the guard time rules in order to have more flexibility in areas where it is necessary to ensure 24-hour uninterrupted work. Due to the opposition from the trade unions, this proposal was not included in the Employment Contracts Act.

Fight against black salary continued

In 2017, the focus continued to be on the topic of black salary in order to raise awareness of the negative impacts of paying black salary among employers and employees alike. For that purpose, the Chamber in cooperation with the Tax Board carried out a survey on black salary among our members both in spring and in autumn. Furthermore, there were several amendments entered into the law that will help alleviating the problem of black salary (e.g. disclosing the number of employees and turnover, required 70 percent salary for construction procurements).

Road use fee established for trucks

Since the beginning of the year, there has been a road use fee for trucks that are heavier than 3.5 tons. We have also been involved in developing this fee. For example, we proposed that if the state decides to establish a road use fee on trucks, the entire revenue from that should be used for road management. This proposal has been taken into account. Additionally, we proposed to decrease the annual road use fee rate, because it is higher than in Latvia and Lithuania. This proposal was not taken into account. However, our proposal to decrease the fees for trucks that are environmentally friendlier was partially taken into account.

Development of the good practice for the food supply chain continued

In 2017, the Chamber in cooperation with the Food Association, Traders Association and Chamber of Agriculture and Commerce reached the finish line with developing the good practice. We hope to sign the good practice document during the first half of the year 2018. The aim of the good practice is to decrease dishonest commercial practices, improve cooperation between food manufacturers and retailers as well as improve the efficiency of the entire supply chain.

Disclosing actual beneficiaries

In 2017, the new Money Laundering and Terrorist Financing Prevention Act was finalised, among other things obliging all Estonian companies to disclose the data on the actual beneficiaries. During the approval round of the draft we made several proposals regarding this amendment. For example, while the initial draft established obligation to submit the data on the actual beneficiary and to ensure correctness of such data only on board members, by now the obligation has been extended to the shareholders of the company. The obligation to disclose actual beneficiaries will enter into force from September 2018.

Border trade

During the entire year we drew the state's attention to the border trade happening at Estonia's southern border due to which the state lost tens of millions of euros in 2017. By the end of the year, the state understood the extent of the problem that is border trade and as a result of pressure from different stakeholders, agreed to decrease the alcohol excise duty planned for 2018 by half.

Green Paper on Industrial Policy Completed

By the end of the year, the Government approved the Green Paper on Industrial Policy in the development of which the Chamber also participated. In the Green Paper, the focus is, among other things, on introducing digital technologies in the industrial sector, increasing cooperation between companies and research institutions, making financial means available and ensuring that the skills of people would correspond better to the needs of the industrial sector.

Zero bureaucracy project continued

At the end of the year 2015 we sent to the state 62 specific proposals within the framework of the so called zero bureaucracy project with the aim of decreasing the administrative burden on companies. By the end of the year 2017, the state has realised 16 of our proposals (e.g. decreased bureaucracy related to aliens; employers are no longer required to submit a monthly application regarding paying the social tax on a person with special needs) and over 30 proposals are still in the works. According to estimations, in order to

apply all the proposals, it will take the state a few years more and they are behind the initial schedule.

Developing the Public Water Supply and Sewerage Act continued

The development of the Public Water Supply and Sewerage Act that started in 2016 continued in 2017. The Chamber was also involved in this process and defended the principle that the new act would not impose unreasonable obligations on primarily industrial companies. The work will continue in 2018.

COURT OF ARBITRATION OF THE CHAMBER OF COMMERCE

COURT OF ARBITRATION IN 2017

- 22 statements of claim received. The materials of 3 actions were submitted for final solution of disputes (including actions submitted in 2016).
- Returned the materials of actions in 3 cases. The proceedings were ended since the parties found a solution before the proceedings could start.
- In total 14 rulings were made (including on matters accepted in 2016). Seven rulings were made in international matters.
- In 9 cases at least one of the parties was from outside Estonia (companies from Russia, Lithuania, Switzerland, Kazakhstan, Poland, Malta, Turkey, United Arab Emirates and France).
- The main cause and object of the disputes is contracts. This year, nearly $\frac{3}{4}$ of the disputes concerned purchase and sale or loan contracts and the remaining share had to do with rental, supply and other such contracts. Among other things, the Court of Arbitration was requested to request payment of loss of profit and caused damages. In several occasions, the court had to identify the validity of contracts- Disputes arising from construction and related contracts were not as much in focus in 2017.

EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE

Reet Teder continued as the representative of the Chamber in the consultative body established with the European Union treaties, the European Economic and Social Committee (EESC).

As a representative of the interests of entrepreneurs, Reet Teder participated in the employer's committee and its three sections: INT (internal market, consumer protection), ECO (macro-economy, tax policy) and TEN (transport, energy, infrastructure).

EDUCATION POLICY

In 2017, the Chamber contributed to the entrepreneurship studies programme *Edu ja Tegu*, which started already in 2016. This is a nationwide programme carried out by the initiative of the Ministry of Education and Research, which aims at promoting entrepreneurship studies on all levels of education and propagating entrepreneurial mindset.

The influence of the programme on the development of entrepreneurialism and entrepreneurship education has been remarkable. There have been a number of entrepreneurship teachers trained, the number of schools where students can study entrepreneurship has increased and a record number of student companies has been founded. Thus the education system as well as the society at large has started to understand the importance of entrepreneurship education and hopefully the awareness is on the rise. At that we have done our part to promote the cooperation between schools and companies so that the things taught in schools would be as life-like and practical as possible. The winter seminar *Interesting and Life-like Studies in Co-operation with Entrepreneurs of the cooperation network Ettevõtlikkuse Edendamiseks* was also dedicated to that topic. The seminar brought together approximately 100 representatives from companies and schools. For the first time, the people who have contributed to the promotion of entrepreneurship studies in Estonia were recognised at the seminar in cooperation with the entrepreneurship studies programme *Edu ja Tegu*.

Within the framework of the entrepreneurship studies programme, modules planned to be used in on all levels of education for the application of entrepreneurship studies, have been developed based on research. In order to ensure that the taught subject would be as close to life as possible, would correspond to the knowledge and skills necessary to cope in the business

world, the Chamber included entrepreneurs into the development of the modules. The people who work in business have the best idea of what should young people be taught about entrepreneurship.

In 2017, the cooperation network *Ettevõtlikkuse Edendamiseks* coordinated by the Chamber was also involved in the topics of labour needs, youth employment and preparations for work life as well as issues related to the future generations of entrepreneurs. The seminar *Young Employee as A Value!? Brought together over 60 representatives in the field of education and entrepreneurship in order to find solutions to the common problems related to the decreasing labour force.*

Initiated by the network, we made proposals in 2016 to amend the regulation concerning the employment of minors, which entered into force in June 2017. For example, starting from last year, a minor who has fulfilled their school obligation, is allowed to work 8 hours a day and 40 hours a week. A minor who is at least 13 years old and subject to the school obligation may work for 7 hours a day and 35 hours a week during school holidays. The aim of the amendment is to give minors better opportunities for employment and for acquiring the work habit.

These topics were included in two projects initiated during the year. One of them is the initiative *Tööle Kaasa!* (Bring to Work!) the aim of which is to introduce young people to the work world in the cooperation between the three most important parties – school, parents and the parent's employer. The initiative takes place all over Estonia from 12 to 16 February. The initiative is carried out in cooperation with SA Innove and the Ministry of Education and Research. The aim of the second project *ApprEnt* is to develop workplace-based studies in higher education. The project is funded by the European Commission and brings together several universities and entrepreneurship organisations across Europe. Both projects will be put into high gear in 2018.

SERVICES

Business delegations

During the year we organised several high-level visits:

- Business delegations accompanying the President to Georgia and Republic of Finland.
- Business delegations accompanying the Prime Minister to the United States and France.
- Business delegation accompanying the Minister of Entrepreneurship and Information Technology to the State of Israel.
- High-level visits to Benin, Nigeria, Ivory Coast, Ghana and South Africa.

Additionally, we organised contact visits to Belarus and China, the latter was carried out in cooperation with Enterprise Estonia (EAS) and co-financed from the EU Regional Development Fund. For the first time, we organised a contact visit for HR managers to Helsinki in cooperation with the employer branding agency Instar EBC. During the year, we hosted five high-level business delegations from Georgia, China, Iran, Kenya, Poland and Uzbekistan. Due to the fact that 2017 was the year of Estonian presidency, we also hosted several delegations from near and far, who all came to Estonia to attend the events organised within the framework of the programme of Estonian presidency. Additionally, we organised contact meetings for various business delegations.

The Chamber has had the opportunity to bring, within the framework of the development cooperation project organised in cooperation with the Estonian Ministry of Foreign Affairs, various business delegations to Estonia and organise high-level visits to introduce Estonian economy and business environment as well as to establish long-term business relations with the selected developing countries. Some of the abovementioned visits took place within the framework of that project.

Export and foreign trade consultations

In 2016, we started export consultations, which continued in 2017. The Chamber's team includes specialists who have long-term experience in developing international relations.

Export consultations have been a great service for starting companies as well as experienced exporters. For the first, the Chamber has been giving guidelines and recommendations on how to start with export, for the latter we are looking for specific contacts at specific target markets where the company's contact network does not yet reach.

The Chamber's employees have been providing foreign trade consultations to their clients for years. Exporters whose goods are sent to third countries are glad that it has significantly simplified the work of their companies. The consultations have been especially valued among the entrepreneurs who have had very few previous dealings with foreign trade documents or none at all.

Introducing target markets at the chamber

The Chamber Continued organising target market seminars under the Ekspordi Akadeemia brand. During the first half of 2017 we focused on the near markets (Finland, Sweden, Latvia and Lithuania), as well as the markets of the United States and United Kingdom. During the second half of the year we targeted the markets of Central Europe (Poland, Czech Republic, Austria, Switzerland and Germany).

We also started the Ekspordi Akadeemia club format for export managers and other people involved in exporting in order for them to have a chance to meet monthly in exciting and attractive locations and network. The club events were supported by the Tallinn Entrepreneurship Board.

We also continued meetings with Estonian ambassadors and economic diplomats. In 2017 they helped us in covering the following markets: the Balkans, Canada, Kazakhstan, Israel, Sweden, Denmark and the USA. With the help of the Estonian ambassador to Latvia we provided Estonian entrepreneurs with information on tax amendments in Latvia. These events took place in Tallinn and Tartu.

We also introduced international business opportunities in different Latin American countries. For that purpose we organised the first

Latin American Forum. The event took place at the Ministry of Foreign Affairs and was realised thanks to the funding of the development cooperation project. We also organised various business forums, which introduced business opportunities of different countries. The year 2017 was the year when the Chinese showed increased interest in Estonia. We organised two China business forums, and one more specific form with a focus on Hongkong.

Business support in Europe

The activities of the Enterprise Europe Network (EEN) co-financed by the European Commission (COSME, Horizon 2020), five Estonian partners and the EAS continued in 2017. The European Commission organised a broad media campaign aimed at introducing the activities of the EEN, the direct output of which was the increased number of queries from companies. The Chamber was the co-organiser of the annual EEN network conference in Tallinn, which brought over 800 guests from 66 countries.

Erasmus for young entrepreneurs

In January 2017, we successfully finalised the 2-year programme Erasmus for Young Entrepreneurs (EYE), which was financed by the European Commission and which involved all European Union countries. EYE is the pan-European exchange programme that gives starting entrepreneurs and people who wish to become entrepreneurs a chance to learn from experienced entrepreneurs in countries that participate in the programme.

With the support of EYE, 9 Estonian entrepreneurs were sent to learn at a foreign partner and 2 foreign entrepreneurs were hosted in Estonia. In that way we supported mutually useful cooperation within the framework of which new markets, ideas and business partners from Europe as well as various business opportunities were found.

Foreign trade

The number of issued foreign trade certificates continued growing in 2017. While in 2015 we issued 16,726 certificates of origin and document verifications, in 2016, the number was already 17,065 and by the end of 2017, it reached 18,312. Last year entrepreneurs continued the active use

of the ATA Carnets – we issued 123 of them.

We are partners for the Ministry of Foreign Affairs and European Commission in issues related to foreign trade.

Training and seminars

In 2017, we organised approximately 130 trainings and seminars with over two thousand participants. The topics of the seminars and trainings varied from finances and accounting to board member obligations, target markets, consumer protection, creative industries, foreign recruitment etc.

JÕHVI OFFICE

In 2016, the Jõhvi office of the Chamber continued with activities the aim of which is to increase efficiency of the business activities of entrepreneurs and to open new export opportunities.

Recognising entrepreneurs

In order to value entrepreneurship and entrepreneurialism in Ida-Virumaa, the Jõhvi Office of the Chamber in cooperation with its partners organised the competition *Ida-Virumaa Companies of the Year 2017*.

Winners in seven categories were awarded at the ceremony that took place at the Mäetaguse manor. The categories were: small company, tourism company, newcomer, applier of European funds, friend of entrepreneurs, enterprising activity by young people and business success of the year. The title of Ida-Viru Business Success of the Year was awarded to AS Silsteve that operates at the Sillamäe port and is a member of the Chamber. The award was given to the company in relation to starting the work of the new container terminal.

Introducing investment opportunities

In the environment of growing economy, many companies are interested in expanding their business activities, but they lack finances for that. In order to introduce the companies to the financing possibilities through the European Commission investment plan, the Chamber in cooperation with the Estonian representation of the European Commission organised several in-

formation events in Narva-Jõesuu and Narva. In order to introduce the investment environment of Estonia and specifically the Ida-Viru region to foreign investors, there was an investment seminar in Riga. The seminar was organised in cooperation with the Latvian Chamber of Commerce and Industry and SA Ida-Virumaa Tööstusala Arendus.

Events

The year 2017 was generally a successful year for companies, the price of money was low and many were looking for opportunities to grow. One of the possibilities to rapidly expand the business is to take over other companies. To talk about the legal aspects of take-overs, financing of transactions and assessing the value of companies the Chamber and Investment Agency organised a seminar for companies interested in expansion.

Companies involved in retail obtained a full overview of topics related to selling goods for children at the Suunanäitaja seminar organised in cooperation with the Consumer Protection Board in Narva.

Speaking on important topics

In 2017, the Jõhvi Office of the Chamber represented the positions of entrepreneurs in the media and defended their interests in the councils of the Ida-Virumaa Vocational Education Centre and Ida-Viru Entrepreneurship Centre.

Information exchange and cooperation with the Estonian representation of the European Union took place while organising the work of the Europe Direct Jõhvi information centre.

TARTU OFFICE

In addition to answering to the information requests from our members and consulting them on legal and economic issues, the activities of the Tartu Office included the following.

Events

During the year, the Tartu Office organized 16 trainings and seminars. Considering the changes in the law, the trainings concerning preparing the annual reports and taxation proved to be popular. Additionally, the Chamber

participated in the EAS export and product development trainings series, in which the Tartu Office offered support in carrying out five of the trainings.

Estonia-Latvia cross-border co-operation project

Delbi 2, an Interreg co-financed Estonia-Latvia cross-border cooperation project started for companies from South Estonia and North Latvia. The partners of the project are the Latvian Chamber of Commerce and Industry, Estonian Chamber of Commerce and Industry, Tartu Science Park and Estonian Chamber of Commerce in Latvia. The prioritized sectors of the project are wood, food and tourism.

With the support of Delbi 2, Estonian companies participated in the Valmiera Fair and Latvian companies in the Tartu Building and Interior Design Fair. Within the framework of the Tartu Entrepreneurship Week an Estonian-Latvian seminar introducing innovative solutions in the wood sector and a B2B event were organised. A conference analysing the Estonia-Latvia cooperation opportunities took place during the Vidzeme entrepreneurship days. In November, the Estonia-Latvia Business Forum was organised in Riga. The forum focused on tourism-related problems and challenges. The participants included representatives of the tourism companies and authorities of Latvia and Estonia. Business meetings with companies and organisations of interest were organised in Riga for the delegation of tourism companies. Project Delbi 2 will continue until the year 2020.

Participation in working groups

The Office participated in the work of various working groups and committees aimed at promoting local entrepreneurship.

Participation in the work of the Council of Tartu Business Advisory Services Foundation.

PÄRNU OFFICE

In 2017, the activities of the Pärnu office were focused on offering services to companies in the Pärnu region as well as elsewhere in Esto-

nia. For that purpose the Pärnu office organised trainings and business breakfast and facilitated establishing of contacts in foreign markets.

Events

In 2017, the Pärnu Office organised 16 training seminars, which had over 600 participants. Traditionally, recognised speakers and specialists spoke about topics that are of interest for entrepreneurs. Issues related to the tax amendments imposed by the new government proved to be the most popular.

In the local community, our business breakfasts have become a trade mark in its own right. During these events important people meet with entrepreneurs and public sector representatives. The three business breakfasts organised last year welcomed Minister of Entrepreneurship and Information Technology Urve Palo, Minister of Economic Affairs and Infrastructure Kadri Simson and Minister of Finance Toomas Tõniste. All of them spoke on current and relevant topics.

Participation in the Council of Advisors

Participation in the work of the Council of Advisors of the Pärnumaa Vocational Education Centre.

Recognising companies

For the eighth time, the Pärnu Office of the Chamber gave out the award Responsible Entrepreneur of Pärnumaa, in 2017 the winner was Taritvo AS and its manager Hannu Törmälehto.

The award is given to a company the activities of which have significantly contributed to the development of the local community and the economic results of which have been continuously good throughout the years, and the activities of which are aimed at foreign markets. Taritvo started in 1996 in Kilingi-Nõmme with furniture manufacturing, providing jobs to 70-80 people and selling 95% to export. The company successfully survived the economic crisis. Two years ago Taritvo acquired AS Preabi, a furniture manufacturer from Pärnu, which won the title of Exporter of the Year this year.

Foreign fairs

One of the tasks of the Pärnu Office was to organise the construction of two Estonian national fair displays at the SIAL food and beverage industry fair in Shanghai, China, as well as transport of product samples and advertising materials of Estonian companies participating in the fair.

Contribution to organising and participation

- Pärnumaa Entrepreneurship Week
- Defence of the work of student companies from Pärnumaa
- Idea competition New Opportunities for the *Development of Entrepreneurship in Pärnumaa*
- Nationwide student companies fair *Christmas in Pärnumaa 2017*

Study visit of SA Järvamaa Arenduskeskus to Pärnu county

KURESSAARE OFFICE

The aim of the Kuressaare Office has been to ensure availability of daily services, consultations, seminars, trainings, certificates of origin etc. for the members of the Chamber.

In 2017, the Kuressaare Office issued and certified 58 foreign trade documents.

MEETING PLACE FOR ENTREPRENEURS

SPRING BALL

On 8 April, the Chamber's Spring Ball took place for the 21st time at the Estonia Concert Hall. The evening was hosted by Teele Viira who together with Kalle Sepp also took care of the musical part of the night. Dancers of the Viru Varietee put on a remarkable show. At the Pizzicato café the guests could enjoy the music of guitarist Kaido Kodumäe and have their portraits painted by Kuulo Vahter.

Kalle Sepp carried out a charity auction, the revenue of which was donated to Tallinn Children's Hospital Foundation.

For the first time the Spring Ball featured the Photobooth, where our guests could take photos, and the Tradehouse beauty corner where they could polish their looks before taking the photos. The guests could try their luck on Olympic Casino's popular blackjack and roulette tables.

All the guests participated in the raffle for the jewellery presented by Sangla Jewellery Salon and a trip to Budapest, which was presented by Estravel and Finnair.

During the Spring Ball we awarded people who have played an important role in developing the Estonian business environment with the Chamber's Medals of Honour.

Medals of Honour of the First Class

Tiina Mõis (Genteel AS)
Enn Kunila (NG Investeeringud OÜ)
Jaak Nigul (Tarmeko KV OÜ)
Ants Sild (Baltic Computer Systems AS)

Medals of Honour of the Second Class
Urmas Varblane (University of Tartu)
Väino Reinart (Ministry of Foreign Affairs)
Andrus Mossov (Silberauto AS)

Medals of Honour of the Third Class

Jüri Jõema (Estonian Association of Information Technology and Telecommunications MTÜ)
Toomas Kuuda (Estonian Chamber of Commerce and Industry)

TENNIS TOURNAMENT

The 21st Tennis Tournament of the Chamber took place in Pärnu on 27 May.

The 2017 overall winners of the tournament were Ivar Tennokese (SMARTdo OÜ) and Sven Toomla (AD Baltic AS), who defeated Vahur Roosaare (Wendre AS) and Toomas Põllu (Veikand AS) in the fierce final match. In the fight for the third place, Liidia Ivanova (Group Logistics OÜ) and Sulev Alajõe (EAS) came out as winners. The winners of the consolation tournament were Janar Kalmus (IPF Digital Estonia OÜ) and Ade Anton (Hals Trading AS).

GOLF TOURNAMENT

On 7 June, the Chamber held its fourth golf tournament at the Niitvälja Golf Center. There were 18 participating teams at the tournament. The golf tournament was organised in cooperation with Matek AS.

Results

Winner – Q-Haus Baltic OÜ
Meelis Krämman, Risto Mikk, Tõnu Kattai, Evelina Shamrai, Erika Müller
Second place – Seesam Insurance AS
Martti-Sten Merilai, Cristian Kannelmäe, Triin Jänes, Liljan Männiste
Third place – Ernst & Young Baltic AS
Ivar Kiigemägi, Erik Oja, Merit Kungla, Anastassia Mebald, Andrus Arbeiter

OPENING OF THE BUSINESS SEASON

As a tradition, the last Saturday of August is the day when we start the new business season with our members and cooperation partners. This time, on 26 August, we invited our members to the Estonian National Museum's Vodka Kitchen in Tartu. The day was filled with fun activities from our good partners. The guests had the chance to take a look at the Estonian National Museum and the Upside Down House, listen to the singing of Birgit, see interesting experiments performed by the AHHA Science Theatre. There was also the traditional raffle for prizes, the main prize being a family trip to Munich given by Estravel and Nordica, which was won by Tarmo Trei (Lemminkäinen Eesti AS).

ANNIVERSARY RECEPTION

On 9 November we celebrated the 92nd anniversary of the Chamber at the Great Guild Hall of the Estonian History Museum. During the festive gala we gave the Letters of Appreciation to the companies who have been members of the Chamber for 30 years. Letters of Appreciation were given to Eesti Konjunktuuriinstituut AS, EKE Invest AS, Mainor AS, Mööblimaja AS, Saaremaa Piimatööstus AS, Skano Furniture

Factory OÜ ja Tallinn University of Technology. Entertainment was provided by the students of Hanna-Liina Vösa School of Musical and pianist Andrus Rannaääre.

OTHER EVENTS

Last year we organised four receptions for new members.

The Chamber would like to thank its cooperation partners: *Silberauto, Estravel, Finnair, Prike, Tradehouse, Photobooth, Sangla Jewellers, Dermoshop, Olympic Casino, Stillabunt, Eesti Kontsert, Danish-Estonian Chamber of Commerce, Finnish-Estonian Chamber of Commerce, Swedish Chamber of Commerce in Estonia, Turkish Airlines, Nordic Hotel Forum, Olde Hansa, D'Difference, Niitvälja Golf, Saku Brewery, Matek, Nordica, Salvest, A. Le Coq, Caviar Catering, Dorpat, Lydia, NUKU, Realist Artisan Beverages, TEA Kirjastus, Estonian Massage and Therapy School, Labour Inspectorate, Premia, Estonian National Museum and Upside Down House.*

MEDIA

In 2017 the Chamber published:

- 11 issues of the magazine *Teataja* in Estonian
- 11 issues of the magazine *Vestnik* in Russian
- newsletters in Estonian, Russian and English
- Estonian Export Directory 2017

MEDIA COMMUNICATION

The Estonian Chamber of Commerce and Industry is one of the most valued commentators on the issues of the economic environment and entrepreneurship. The media is actively using the Chamber's materials for public purposes.

In total, the Chamber was mentioned in the media in 1,849 occasions throughout the year 2017. During the year, the Chamber sent out over 50 press releases, and a large number of topics important for entrepreneurs reached the media via the Chamber's website and newsletter. During the year, 15 opinion articles were published in the media by the Chamber.

In order to inform the representatives of the media, 6 press conferences were organised within the year: two to introduce the results of the black salary questionnaire, two to publish the results of the study on border trade, one on the problems of tax amendments and one public round table on packaging tax.

CHAMBER'S IT DEVELOPMENTS

In 2017 we updated our web environment www.koda.ee in cooperation with design agency Velvet and IT development company Wunder Estonia.

In 2017, members received electronic member certificates for the first time.

ESTONIAN COMPANIES' COMPETITIVENESS RANKING 2016

The aim of the Estonian Companies' Competitiveness Ranking is to establish the most competitive enterprises, provide them the opportunity to compare themselves against others and assess success, results and sustainability of Estonian companies.

The general winners were:

The Most Competitive Large Company 2017 – **Tallink Grupp AS**

The Most Competitive Micro, Small and Medium-sized Company 2017 – **Hekotek AS**

The most competitive companies by areas of activity:

- **A. Le Coq AS** in food industry
- **Stora Enso Eesti AS** in industry and energy
- **Tallink Grupp AS** in tourism
- **Silberauto AS** in wholesale
- **Tallinna Kaubamaja AS** in retail
- **Swedbank AS** in financial brokerage
- **Merko Ehitus AS** in construction
- **Nortal AS** in communications and IT
- **E.L.L. Kinnisvara AS** in service

The best of the Estonian Companies' Competitiveness Ranking competed together with the best of the Entrepreneurship Award organised by Enterprise Estonia to the title Company of the Year 2017. The title was won by **Magnetic MRO AS**.

The rankings, methodology and information about the competition is available at www.ettevotluskonkurss.ee

YOUNG ENTREPRENEUR AWARD

In 2017, the Chamber and Swedbank announced the third Young Entrepreneur Award competition. The Young Entrepreneur 2017 title and the prize of 5,000 euros was given to **Kristel Kruustük**, founder and CEO of Testlio OÜ. The Award was given to the winner by President Kersti Kaljulaid on 5 October at the Best Estonian Companies Award Gala.

The Young Entrepreneur Award is meant for Estonian entrepreneurs who are up to 30 years old for the development of local entrepreneurship and outstanding activities. In 2017 there were 23 active young entrepreneurs who competed for the award, the winner was chosen by a jury.

KONTAKTID CONTACTS / КОНТАКТЫ

Peakontor

Head Office
Главная контора

Toom-Kooli 17
10130 Tallinn

+372 604 0060
koda@koda.ee

Tartu esindus

Tartu Office
Тартуское
представительство

Pikk 14
51013 Tartu

+372 744 2196
tartu@koda.ee

Jõhvi esindus

Jõhvi Office
Йыхвиское
представительство

Keskväljak 4
41531 Jõhvi

+372 337 4950
idaviru@koda.ee

Kuressaare esindus

Kuressaare Office
Курессаареское
представительство

Tallinna 16
93819 Kuressaare

+372 452 4757
saare@koda.ee

Pärnu esindus

Pärnu Office
Пярнуское
представительство

Rüütli 39
80011 Pärnu

+372 443 0989
parnu@koda.ee